

15 років
державній системі
правової охорони
інтелектуальної
власності України

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

2006 річний звіт

З М І С Т

Вступне слово	3
1 Законодавче забезпечення процедури набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності в Україні	5
2 Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності	11
2.1. Експертиза та реєстрація об'єктів промислової власності	11
2.2. Внесення до державних реєстрів відомостей щодо розпоряджання майновими правами на об'єкти промислової власності	23
2.3. Реєстрація авторського права на твори науки, літератури і мистецтва	26
3 Захист прав у сфері інтелектуальної власності	29
3.1. Захист прав на об'єкти промислової власності в Апеляційній палаті	29
3.2. Захист прав на об'єкти промислової власності у судовому порядку	29
3.3. Захист авторського права і суміжних прав	30
3.4. Діяльність організацій колективного управління	31
3.5. Контроль за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності	31
4 Інформаційне забезпечення діяльності у сфері інтелектуальної власності ..	34
4.1. Інформаційне забезпечення процесу експертизи заявок на об'єкти промислової власності та його вдосконалення. Комплектування фондів патентної документації	34
4.2. Міжнародні класифікації	36
4.3. Офіційні та інформаційні видання	37
4.4. Впровадження нових інформаційних технологій в інформаційно-технологічні процеси діловодства за заявками на об'єкти промислової власності	38
4.5. Розвиток веб-сайтів Департаменту та Укрпатенту	41
5 Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності	43
5.1. Вступ України до СОТ та інтеграція в ЄС	43
5.2. Співробітництво з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності	44
5.3. Співробітництво з Європейським патентним відомством	46
5.4. Двостороннє співробітництво	46
5.5. Співробітництво з країнами СНД	48
5.6. Співробітництво організацій колективного управління	48
6 Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності. Стимулювання творчої активності	50
6.1. Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців	50
6.2. Науково-практичні конференції та семінари	51
6.3. Стимулювання творчої активності	54
Додатки	57

Офіційне видання Державного департаменту інтелектуальної власності

Адреса: вул. Урицького, 45, м. Київ, МПС, 03680, Україна
тел.: (+38044) 494-06-06,
факс: (+38044) 494-06-56
www.sdip.gov.ua

© Державний департамент інтелектуальної власності, 2007

Добіг кінця 2006 рік — рік, сповнений важливими та цікавими подіями не лише для України в цілому, але й для державної системи правової охорони інтелектуальної власності, багатий на нові напрямки робіт, досягнення, складні проблеми.

Співпрацюючи тривалий час з винахідниками — особистостями, які мислять і творять не стандартно, постійно переконуюсь, що саме завдяки їм здійснюється прогрес усього людства, вибудовуються нові й нові сходинки, на які піднімається світ.

Я розумію, поважаю і ціную таких людей.

Іноді ідеї винахідників суперечать класичним теоріям. Часто вони кидають виклик інерції, що існує у традиційному науковому середовищі. І все заради того, щоб змінити світ на краще.

Книга, яку Ви тримаєте в руках, є підсумком нашої роботи за минулий рік, яким ми зустрічаємо 15-річчя державної системи правової охорони інтелектуальної власності України. Для нас це не лише пересічна дата, а багаторічний досвід, що примножується з року в рік.

Сьогодні можна стверджувати, що законодавство України у сфері правової охорони інтелектуальної власності відповідає основним міжнародним стандартам. Важливим залишається подальше удосконалення механізмів застосування цих законодавчих норм.

Результатом значного прогресу України у сфері забезпечення правової охорони прав інтелектуальної власності є прийняття Урядом Сполучених Штатів Америки рішення відновити переваги України у рамках Генералізованої системи преференцій, а також зміна статусу України в рамках так званого списку «Special 301».

В Україні удосконалюється система колективного управління авторським правом та суміжними правами. Усвідомлення важливості цього напрямку спонукало нас розробити зміни до відповідних законодавчих актів.

Ми забезпечили проведення експертизи заявок у сфері промислової власності на рівні європейських стандартів — як за строками

виконання, такі за якістю; удосконалили механізми, які уможливлюють широкий доступ користувачів до патентної інформації через мережу Інтернет; підготували до впровадження систему електронного подання заявок на об'єкти інтелектуальної власності. І це далеко не повний перелік наших напрацювань.

Експерти Всесвітньої організації інтелектуальної власності засвідчують, що Україна має у цій сфері структуру управління європейського рівня.

Переглядаючи сторінки Звіту, ви переконаєтеся — з таким інтелектуальним ресурсом Україна може ставити перед собою найвищі цілі щодо свого майбутнього.

Тож запрошую Вас ознайомитися зі здобутками України у сфері інтелектуальної власності за 2006 рік.

*Голова Державного департаменту
інтелектуальної власності*

Микола Паладій

1 Законодавче забезпечення процедури набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності в Україні

Правове регулювання процесу набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності на результати інтелектуальної творчої діяльності відбувається на базі законодавства України, організацію розробки та виконання якого покладено на Державний департамент інтелектуальної власності.

За останні роки законодавство з питань охорони прав інтелектуальної власності зазнало суттєвих змін, наповнилося новим змістом, що позитивно вплинуло на процеси набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності.

У 2006 році продовжувалася робота, спрямована на вдосконалення нормативно-правової бази у сфері інтелектуальної власності, обумовлена прагненням України інтегруватися до Європейського Співтовариства (ЄС) та вступити до Світової організації торгівлі (СОТ), а також необхідністю розробки підзаконних нормативно-правових актів на виконання прийнятих законів.

Характерною особливістю багатьох розроблених у звітний період нормативно-правових актів є запровадження норм, націлених на посилення відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності.

Як відомо, Кримінальним кодексом України запроваджено засоби забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері інтелектуальної власності передбачена такими статтями Кримінального кодексу, як 176 (Порушення авторського права і суміжних прав), 177 (Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію), 216 (Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених чи підроблених контрольних марок для маркування упаковок примірників аудіовізуальних творів та фонограм), 229

Володимир Жаров, перший заступник голови Державного департаменту інтелектуальної власності

(Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару), 231 (Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю) та 203-1 (Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва).

Однак у зв'язку із прийняттям у 2003 р. Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» склалася ситуація, за якої норми кримінального законодавства не забезпечували необхідного рівня захисту прав інтелектуальної власності відповідно до вимог Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС). Це могло негативно вплинути на перспективи вступу України до СОТ та інтеграції до ЄС.

Така ситуація була зумовлена тим, що при визначенні завданої шкоди за статтями 203-1,

Голова підкомітету Верховної Ради України з питань інтелектуальної власності Комітету з питань науки і освіти Володимир Полохало під час виступу на семінарі для центральних органів влади

176, 177 та 229 Кримінального кодексу України замість неоподаткованого мінімуму доходів громадян застосовується поняття соціальної пільги. Це призвело до того, що розмір шкоди, завданої порушенням прав інтелектуальної власності, в середньому в 9 разів перевищував розмір штрафу за подібний злочин.

Для вирішення даної проблеми у 2006 році до Кримінального кодексу України було внесено зміни щодо розміру шкоди, нанесення якої є достатньою підставою для настання кримінальної відповідальності. Зазначені зміни створили надійний правовий механізм захисту прав інтелектуальної власності відповідно до вимог Угоди ТРІПС, згідно з якою країни—члени СОТ мають забезпечити у своїх законодавствах наявність норм, що передбачають кримінальну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, яка б слугувала засобом стримування від таких порушень. Державний департамент інтелектуальної власності брав безпосередню участь у підготовці цих змін.

Сьогодні ми маємо законодавство, яке відповідає міжнародним нормам і стандартам у сфері інтелектуальної власності, зокрема вимогам Угоди ТРІПС, яка є однією з основних угод СОТ.

Проте у результаті багатосторонніх переговорів щодо вступу України до СОТ було визнано необхідним розробити та прийняти ряд законопроектів, зокрема переглянути законодавче врегулювання питання щодо охорони прав на географічні зазначення іноземних держав, забезпечення п'ятирічного періоду захисту нерозголошеної інформа-

ції при реєстрації лікарських засобів, а також внести деякі зміни до Митного кодексу України з метою приведення його у більшу відповідність до вимог Угоди ТРІПС в частині сприяння захисту прав інтелектуальної власності.

Враховуючи взяті Україною зобов'язання з цих питань, Держдепартамент розробив проект Закону України «Про внесення змін до статті 8 Закону України "Про охорону прав на зазначення походження товарів"». Зміна стосується частини другої статті 8 зазначеного Закону і передбачає, що правова охорона надаватиметься географічним зазначенням іноземних держав за умови наявності їх правової охорони в іноземній державі, з якої вони походять, без обов'язкового укладення двосторонньої угоди з даною країною. Таке положення відповідає рішення Комісії СОТ від 15 березня 2005 року щодо географічних зазначень, а також Директиви Ради ЄС від 20 березня 2006 року № 510/2006 щодо захисту географічних зазначень та зазначень походження сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів. Закон прийнято Верховною Радою України 2 листопада 2006 року.

Крім того, Держдепартамент брав активну участь у підготовці проектів ще двох законів України: «Про внесення змін до статті 9 Закону України "Про лікарські засоби"», спрямованого на закріплення в національному законодавстві норм статті 39.3 Угоди ТРІПС, і «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України)». Обидва проекти прийнято Верховною Радою України 16.11.2006 року.

Згідно з Законом України «Про внесення змін до статті 9 Закону України "Про лікарські засоби"», якщо лікарський засіб зареєстрований в Україні, то протягом п'яти років від дати реєстрації (незалежно від строку чинності будь-якого патенту, котрий стосується лікарського засобу) реєстраційну інформацію забороняється використовувати для подання заяви про державну реєстрацію іншого лікарського засобу, крім випадків, коли право використовувати таку інформацію або посилається на неї одержано в установленому порядку.

Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України» передбачає зміни розділу X Митного кодексу України «Контроль за переміщенням через митний кордон України

товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності» та статті 345 «Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності». Зміни, зокрема, стосуються: встановлення відповідальності правовласника перед власником товару, митне оформлення якого призупинене, але факт порушення прав інтелектуальної власності не є доведеним (відповідну норму передбачає стаття 56 Угоди ТРІПС); надання

митним органам права за власною ініціативою призупиняти митне оформлення товару в разі переміщення через митний кордон України товару, щодо якого не подано заяву про захист права інтелектуальної власності, але є достатні підстави вважати, що під час його переміщення може бути порушено право на об'єкт права інтелектуальної власності (застосування дії *Ex Officio*, передбачене статтею 58 Угоди ТРІПС).

З огляду на те, що Україна проголосила одним із стратегічних напрямків зовнішньоекономічної політики інтеграцію до світового співтовариства, насамперед до ЄС, на часі стоїть завдання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, яка здійснюється за відповідною Загальнодержавною програмою. У 2006 році Держдепартамент виконав значний обсяг робіт, спрямованих на приведення чинного законодавства України у відповідність до норм законодавства Європейського Союзу: розроблено проекти законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань авторського права і суміжних прав» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань інтелектуальної власності».

Проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань інтелектуальної власності» передбачено приведення норм законів України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на зазначення походження товарів», а також деяких норм Цивільного кодексу України у відповідність до вимог законодавства ЄС. При цьому розробниками законопроекту кодифіковано законодавство щодо охорони прав на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення та комер-

Зліва направо: віце-прем'єр-міністр України Дмитро Табачник; міністр освіти і науки України Станіслав Ніколаєнко; Президент Національної Академії наук України Борис Патон

ційні (фірмові) найменування. До проекту увійшов проект Закону України «Про охорону прав на торговельні марки, географічні зазначення та комерційні найменування». Доцільність такого об'єднання пояснюється наявністю загальних характеристик, притаманних цим об'єктам, їх взаємозв'язком під час використання. Вивчення міжнародного досвіду теж свідчить про доцільність об'єднання в один закон норм щодо регулювання відносин стосовно згаданих об'єктів. Зважаючи на те, що ці об'єкти мають деякі спільні характеристики, у такий спосіб уникнуто дублювання норм та поліпшено сприйняття Закону у процесі його застосування як суб'єктами права на комерційні позначення, такі суддями.

Проект передбачає значно більшу відкритість дій Держдепартаменту щодо набуття та захисту прав інтелектуальної власності, зокрема опублікування в мережі Інтернет заявок на всі об'єкти права інтелектуальної власності та вільний доступ до цих публікацій зацікавлених осіб.

Згідно з проектом, передбачено розміщення електронних державних реєстрів на винаходи в мережі Інтернет. Ці реєстри вести будуть в поточному режимі, а не раз на місяць, як зараз. Це забезпечить можливість оперативної державної реєстрації відомостей стосовно цивільних правочинів щодо передання прав, надання ліцензій і т. ін. Крім того, запроваджується механізм подання заперечень проти можливої державної реєстрації прав на всі об'єкти права інтелектуальної власності, що, без сумніву, розширює можливості власників щодо захисту їх законних прав та інтересів.

Спрощується також процедура проведення експертизи заявок на торговельні марки за рахунок того, що експертиза заявок на відповідність так званих відносних критеріїв проводиться лише за запереченням третіх

Зліва направо: голова Держдепартаменту Микола Паладій; голова Фонду державного майна Валентина Семенюк; директор ДП «Український інститут промислової власності» Алла Красовська

осіб. Це істотно скоротить строк розгляду заявок та зменшить кількість апеляційних оскаржень рішень Держдепартаменту.

Відповідно до права Європейського Союзу врегульовано відносини щодо охорони біотехнологічних винаходів.

Передбачено можливість подовження строку чинності прав на винаходи (корисні моделі) у сфері процесів виробництва продуктів, комерційне використання яких потребує дозволу компетентних державних органів, зокрема лікарських засобів та засобів захисту рослин.

Відповідно до права Європейського Союзу посилюються вимоги до промислового зразка, який є об'єктом для набуття прав інтелектуальної власності. Він має бути не лише новим, а й своєрідним.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань авторського права і суміжних прав» стосується Цивільного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та законів України «Про авторське право і суміжні права», «Про об'єднання громадян», «Про телебачення і радіомовлення», «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних». Він містить ряд нових аспектів щодо нормативного врегулювання відносин у сфері авторського права і суміжних прав. Зокрема:

- удосконалено термінологічний апарат чинного Закону України «Про авторське право і суміжні права»;

- приведені у відповідність до положень Цивільного кодексу України положення що-

до охорони службових творів. З урахуванням положень Директив ЄС особливу увагу приділено створенню та використанню таких службових творів, як комп'ютерні програми, бази даних;

- до Закону інтерпольовано передбачену Цивільним кодексом України систему договірних відносин, що є необхідною умовою запровадження практики договірних відносин, зокрема, між суб'єктами авторського права і суміжних прав та особами, які використовують об'єкти авторського права і суміжних прав, і організаціями колективного управління;

- окрему увагу приділено таким поширеним напрямкам використання об'єктів авторського права, як публічне сповіщення та ретрансляція творів, право слідування, а також відтворення творів репрографічним способом та ін.;

- передбачено державну реєстрацію організацій колективного управління, встановлено перелік вимог для їх створення і діяльності, регламентовано здійснення державного нагляду за їх діяльністю, а також завбачено випадки визначення уповноважених організацій колективного управління;

- крім того, передбачено обов'язкове колективне управління у певних випадках використання об'єктів авторського права і суміжних прав, а саме: право слідування; кабельна ретрансляція; репрографічне відтворення творів; прокат та позичка; використання творів, фонограм, відеограм в особистих цілях (чисті носії та обладнання); комерційне використання фонограм, відеограм, опублікованих з комерційною метою;

- доповнено та уточнено повноваження державних інспекторів з питань інтелектуальної власності в разі здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері авторського права і суміжних прав.

Прийняття зазначених законопроектів забезпечить приведення законодавства України у сфері інтелектуальної власності у відповідність до вимог законодавства ЄС та узгодження національних законодавчих актів між собою.

З метою вдосконалення правових основ обігу примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних та захисту інтересів суб'єктів авторського права і суміжних прав, фахівці Держдепартаменту розробили проект Зако-

ну України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм та баз даних)». Прийняття цього законопроекту надасть можливість вдосконалити механізм видачі та одержання контрольних марок, забезпечити відкритість та прозорість цього процесу, а також посилити адміністративну відповідальність за незаконний обіг примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних.

Завдяки законодавчим змінам відносини у сфері авторського права і суміжних прав вийдуть на якісно новий рівень, на якому творці матимуть надійний захист, що, своєю чергою, сприятиме подальшому розвитку економічних відносин в Україні.

У звітному періоді продовжувалася робота з гармонізації національного законодавства з новими міжнародними нормами.

Україна є однією з 42 країн світу, які в березні 2006 р. підписали Сінгапурський договір. Це дасть змогу запроваджувати єдині механізми реалізації положень законодавства з торговельних марок. Порівняно з Договором про закони щодо товарних знаків, Сінгапурський договір передбачає, зокрема, спрощення формальностей у процедурі набуття прав на торговельні марки, в тому числі удосконалення технології у сфері подання заявок на торговельні марки та повідомлень щодо них електронними засобами зв'язку, регулює питання реєстрації ліцензій. Зараз цей Договір готується до ратифікації.

У 2006 році Держдепартамент продовжував роботу з розробки нормативних актів, спрямованих на реалізацію норм чинного законодавства, зокрема, були розроблені такі підзаконні акти:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 травня 2006 року № 711 «Про внесення змін до Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності».

Прийняття постанови дало можливість:

— узгодити редакцію Положення з вимогами Закону України від 17 січня 2002 року № 2953-III (зі змінами та доповненнями відповідно до Закону України від 06.07.2005 № 2734-IV) «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»;

— врегулювати питання здійснення державного контролю за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності суб'єктами господарської діяльності;

— крім того, воно сприяло зняттю торговельних санкцій уряду США, запроваджених щодо України у зв'язку з неналежним захистом прав інтелектуальної власності.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до Правил складання і подання заявки на промисловий зразок» від 11.01.2006 року № 5, яким внесено зміни до Правил складання та подання заявки на промисловий зразок, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2002 року за № 110, зокрема змінено вимоги до комплексу зображень виробу, в т.ч. стосовно їх оформлення та представлення для повного уявлення про зовнішній вигляд виробу, удосконалені вимоги щодо подання креслень, схем та карт. Також удосконалено порядок подання заявки на промисловий зразок, зокрема, заявку, що не містить зображення в кольоровому виконанні, може бути подано з використанням факсимільного зв'язку з наступним представленням її оригіналу; забезпечена можливість разом із заявкою подавати її електронний примірник на дискеті чи компакт-диску CD-R4; документ про сплату збору за подання заявки на промисловий зразок на паперовому носії вимагається лише у виняткових випадках тощо.

Засідання українсько-американської Групи співпраці з питань забезпечення виконання законодавства у сфері інтелектуальної власності. Справа наліво: голова Держдепартаменту Микола Паладій; заступник голови Держдепартаменту Валентин Чеботарьов; начальник відділу з питань авторського права і суміжних прав Держдепартаменту Тамара Давиденко

3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Щодо питань атестації представників у справах інтелектуальної власності (патен-

Голова Держдепартаменту Микола Паладій та голова Комітету ВРУ з питань науки і освіти Катерина Самойлик

тних повірених)» від 25 липня 2006 року № 556, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 серпня 2006 р. за № 1021/12895, розроблений з метою удосконалення порядку атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Цим наказом затверджено Порядок атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), яким визначено: етапи проведення атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених); порядок допуску до кваліфікаційних екзаменів; загальні питання щодо проведення кваліфікаційних екзаменів; склад екзаменаційної комісії; повноваження екзаменаційної комісії; проведення співбесіди з кандидатами у патентні повірені; прийняття рішення щодо атестації чи відмови в атестації кандидатів у патентні повірені.

4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України» від 2 серпня 2006 року за № 585. Наказ зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 серпня 2006 р. за № 1016/12890, набув чинності з 8 вересня 2006 року.

Цим наказом внесено зміни до Положення про Державний реєстр деклараційних патентів України на корисні моделі, Положення про Державний реєстр патентів і деклараційних патентів України на винаходи, Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг, Положення

про Державний реєстр патентів України на промислові зразки, Положення про Державний реєстр України топографій інтегральних мікросхем, Положення про Державний реєстр України назв місць походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів.

Такими змінами удосконалено порядок та встановлено строки розгляду клопотання про внесення змін до відомостей, занесених до зазначених реєстрів, заяв про повну або часткову відмову від охоронних документів, клопотань про надання виписок з реєстрів тощо; крім того, змінено форму охоронних документів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, топографії інтегральних мікросхем, а також свідоцтва про реєстрацію права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару.

З метою удосконалення механізму збору та розподілу винагороди суб'єктам авторського права і (або) суміжних прав особами, які у своїй господарській діяльності використовують об'єкти авторського права і (або) суміжних прав, розроблено проект Постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 року — № 71 «Про затвердження розміру винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм та порядку її виплати» і № 72 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав».

Прийняття запропонованого проекту Постанови дасть можливість привести зазначені постанови у відповідність до прийнятих змін до Законів України «Про телекомунікації» та «Про телебачення і радіомовлення», що забезпечить: по-перше, взаємоузгодження норм зазначених нормативно-правових актів, по-друге, правове використання об'єктів авторського права і суміжних прав, по-третє, створить ефективний захист майнових прав суб'єктів авторського права і суміжних прав у разі використання їх прав при провадженні відповідної господарської діяльності.

2 Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності

2.1. Експертиза та реєстрація об'єктів промислової власності

У 2006 році зберігалася тенденція збільшення кількості заявок на всі об'єкти промислової власності та виданих охоронних документів.

Так, протягом року до Держдепартаменту надійшло понад 46 тис. заявок на об'єкти промислової власності, тобто майже на 18% більше, ніж у попередньому році (табл. 2.1). Надійшло понад 14 тис. заявок на винаходи і корисні моделі, понад 2,2 тис. — на промислові зразки і майже 30 тис. заявок — на знаки для товарів і послуг (у т.ч. понад 20 тис. заявок — за національною процедурою).

Алла Красовська, директор ДП «Український інститут промислової власності»

Таблиця 2.1. Надходження заявок на об'єкти промислової власності

Об'єкт промислової власності	Кількість поданих заявок				
	2002	2003	2004	2005	2006
Винаходи 20-річні деклараційні	3136	3057	5778	5592	5930
	7053	9548	—	—	—
Корисні моделі	622	839	5232	7286	8171
Промислові зразки	1806	2310	1862	2010	2236
Знаки для товарів і послуг, в т.ч. за національною процедурою за Мадридською угодою	16587	20151	20263	24399	29996
	11322	13772	13960	16366	20813
	5265	6379	6303	8033	9183
Топографії ІМС	1	—	1	—	—

Винаходи

У 2006 році до Держдепартаменту надійшло 5930 заявок на винаходи (табл. 2.2, рис. 2.1).

Активність національних заявників у звітному році практично залишалася на рівні попереднього. Активність іноземних заявників у поданні заявок на винаходи продовжувала зростати. Кількість заявок, поданих інозем-

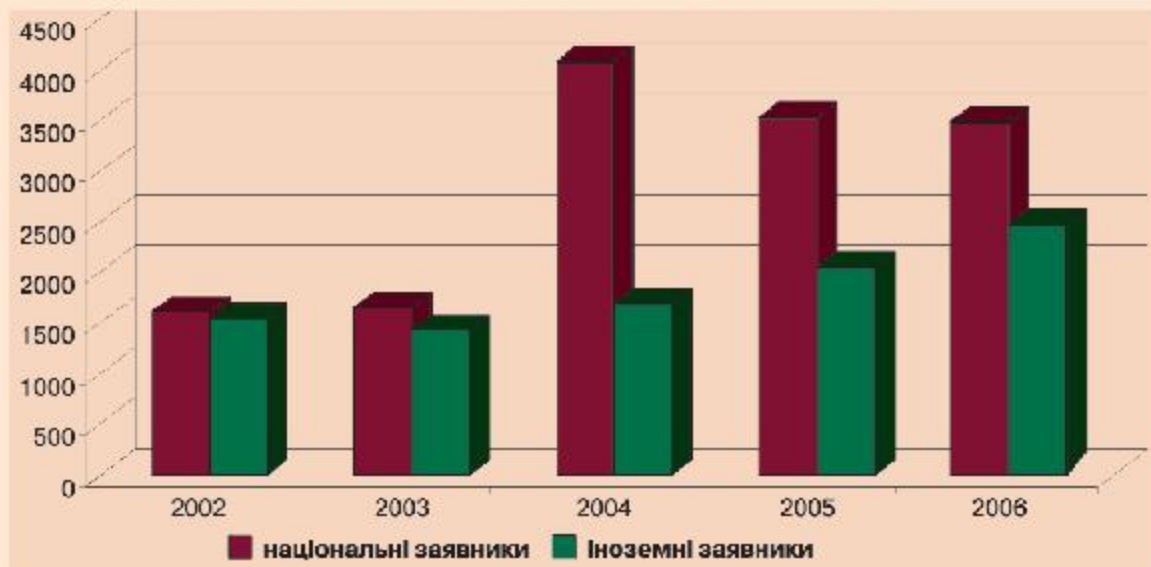
ними заявниками, збільшилася на 19%, в т.ч. за процедурою РСТ — на 22%. Частка заявок від іноземних заявників у 2006 р. становила 41% від загальної кількості заявок (проти 37% у 2005 р. та 29% у 2004 р.).

У 2006 р. до Держдепартаменту як відомства-одержувача надійшло 75 заявок від національних заявників для патентування винаходів за процедурою РСТ в іноземних державах.

Таблиця 2.2. Надходження заявок на винаходи

Показник	Кількість поданих заявок				
	2002	2003	2004	2005	2006
Заявки на патенти на винаходи	3136	3057	5778	5592	5930
<i>За національною процедурою</i>	1753	1774	4356	3842	3788
від національних заявників	1599	1630	4086	3535	3472
від іноземних заявників	154	144	270	307	316
<i>За процедурою РСТ</i>	1383	1283	1422	1750	2142
в т. ч. від національних заявників	7	6	4	3	2
Заявки на деклараційні патенти на винаходи	7053	9548	—	—	—

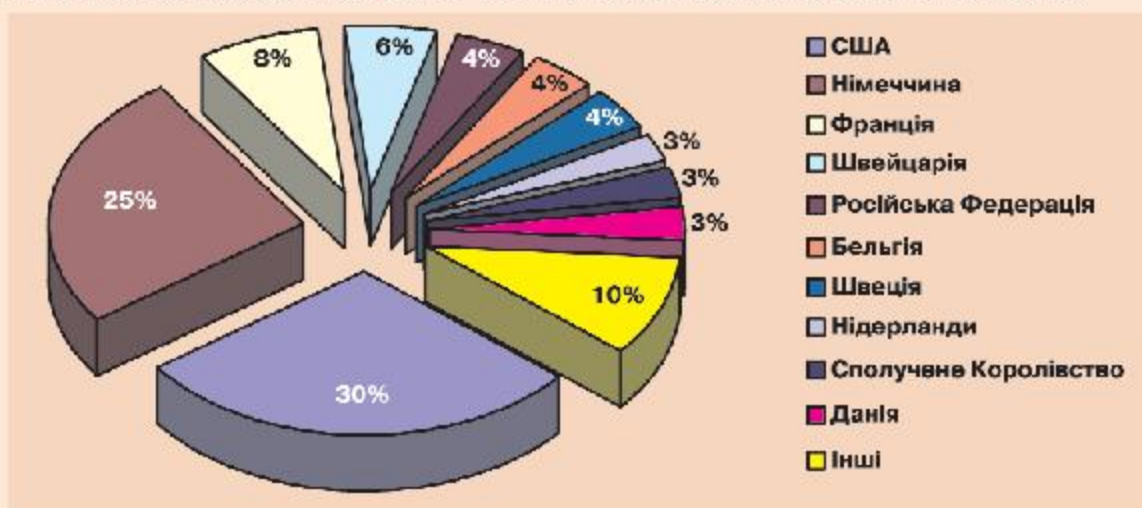
Рис. 2.1. Динаміка надходження заявок на видачу патентів на винаходи

Найактивнішими серед іноземних заявників були заявники зі США (613 заявок), Німеччини (534 заявки), Франції (166 заявок), Швейцарії (126 заявок), Російської Федера-

ції (92 заявки), Бельгії (91 заявка), Швеції (88 заявок), Нідерландів (83 заявки), Сполученого Королівства (70 заявок) та Данії (68 заявок) (додатки, 1).

Рис. 2.2. Розподіл заявок, поданих іноземними заявниками, за країнами походження

Таблиця 2.3. Пріоритети розподілу заявок на винаходи за класами МПК

Клас МПК	Назва класу	Кількість заявок	Національні заявники	Іноземні заявники
A61	Медицина або ветеринарія; гігієна	732 (12,3%)	289 (8,3%)	443 (18,0%)
C07	Органічна хімія	630 (10,6%)	51 (1,5%)	579 (23,6%)
A01	Сільське господарство; лісівництво; тваринництво ...	371 (6,3%)	205 (5,9%)	166 (6,8%)
G01	Вимірювання, випробовування	273 (4,6%)	222 (6,4%)	51 (2,1%)
H04	Техніка електричного зв'язку	132 (2,2%)	26 (0,7%)	106 (4,3%)
E21	Буріння ґрунту та гірських порід	123 (2,1%)	99 (2,9%)	24 (1,0%)
A23	Їжа або харчові продукти; їх оброблення...	123 (2,1%)	73 (2,1%)	50 (2,0%)
B01	Фізичні чи хімічні процеси або устаткування взагалі	119 (2,0%)	62 (1,8%)	57 (2,3%)
H01	Основні електричні елементи	119 (2,0%)	102 (2,9%)	17 (0,7%)
C12	Біохімія; пиво; алкогольні напої...	113 (1,9%)	58 (1,7%)	55 (2,2%)
F16	Вузли та деталі машин	105 (1,8%)	81 (2,3%)	24 (1,0%)

Розподіл заявок на винаходи, що надійшли від іноземних заявників, за країнами походження наведено на рис. 2.2.

Пріоритети розподілу заявок на винаходи за класами МПК наведено у табл. 2.3.

У 2006 р. прийнято 3872 рішення за заявками на винаходи, в тому числі 3815 рішень про видачу патентів на винаходи і 57 — про

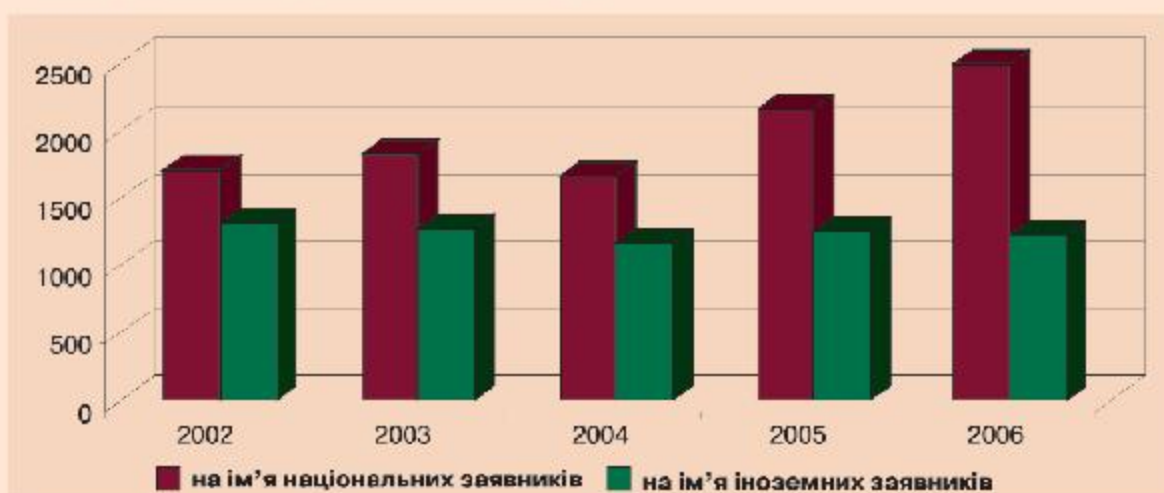
відмову у видачі патентів. Загалом у 2006 р. завершено діловодство за 10611 заявками на винаходи.

У 2006 р. видано 3698 патентів на винаходи. Крім того, видано 7 деклараційних патентів за заявками, що надійшли до 1 січня 2004 р. На ім'я іноземних заявників у 2006 р. видано 1203 патенти (табл. 2.4, рис. 2.3).

Таблиця 2.4. Видача патентів на винаходи

Показник	Кількість виданих патентів				
	2002	2003	2004	2005	2006
Видано: патентів на винаходи	3038	3113	2838	3433	3698
на ім'я національних заявників	1716	1837	1669	2171	2495
на ім'я іноземних заявників	1322	1276	1169	1262	1203
деклараційних патентів на винаходи	6140	7870	7069	286	7

Рис. 2.3. Динаміка видачі патентів на винаходи

Таблиця 2.5. Пріоритети розподілу патентів на винаходи за класами МПК

Клас МПК	Назва класу	Кількість патентів	На ім'я національних заявників	На ім'я іноземних заявників
A61	Медицина або ветеринарія; гігієна	604 (16,3%)	283 (11,3%)	321 (26,7%)
G01	Вимірювання, випробовування	288 (7,8%)	259 (10,3%)	29 (2,3%)
C07	Органічна хімія	229 (6,2%)	43 (1,7%)	186 (15,5%)
A01	Сільське господарство; лісівництво; тваринництво ...	225 (6,1%)	147 (5,9%)	78 (6,5%)
B01	Фізичні чи хімічні процеси або устаткування взагалі	125 (3,4%)	78 (3,1%)	47 (3,9%)
C12	Біохімія; пиво; алкогольні напої...	100 (2,7%)	61 (2,4%)	39 (3,2%)

Таблиця 2.6. Кількість чинних патентів на винаходи

Кількість патентів, чинних станом на 01.01.2006 р. в т. ч. деклараційних	37366 21055
Видано патентів на винаходи у 2006 р.	3705
Кількість патентів, що втратили чинність у 2006 р.	8603
Кількість патентів, чинних станом на 01.01.2007 р. в т. ч. деклараційних	32438 14204

Найбільше патентів видано на ім'я заявників зі США — 269 (22,0%), Німеччини — 254 (21,0%), Франції — 99 (8,2%), Швейцарії — 74 (6,2%), Російської Федерації — 68 (5,7%), Нідерландів — 46 (3,8%) та Швеції — 45 (3,7%).

Пріоритети розподілу патентів на винаходи за класами МПК наведено у табл. 2.5.

Станом на 1 січня 2007 р. до Державного реєстру внесено 82125 патентів на винаходи, з них є чинними 14204 деклараційних патенти та 18234 патенти на винаходи (табл. 2.6).

Корисні моделі

У 2006 р. кількість заявок на корисні моделі збільшилася на 12%. Надійшла 8171 заявка, з них 8027 (98%) — від національних заявників (табл. 2.7, рис. 2.4).

Лідером серед іноземних країн—заявників залишається Російська Федерація, частка заявок якої становить 60%. Розподіл заявок на корисні моделі від іноземних заявників наведено на рис. 2.5.

Найбільше заявок на корисні моделі надійшло за класами: А61 (Медицина або ветеринарія; гігієна) — 1579 заявок, з яких 461 належить до підкласу А61К (Препарати для медичних, стоматологічних та гігієнічних цілей), 529 — G01 (Вимірювання; випробовування), 385 — А01 (Сільське господарство; лісівництво; тваринництво...), 268 — А23 (Їжа або харчові продукти, їх обробляння...), 225 — F16 (Вузли та деталі машин...), 221 — E21 (Буріння ґрунту та гірських порід), 177 заявок — до підкласу В65 (Транспортування; пакування; зберігання...).

У 2006 р. прийнято 8735 рішень за заявками на корисні моделі, в тому числі 8693 рішення про видачу патентів і 42 — про відмову у видачі патентів. Загалом у 2006 р. завершено діловодство за 8941 заявою на корисні моделі.

У звітному році видано 8268 патентів на корисні моделі, з них 8127 — на ім'я національних заявників (рис. 2.6). На ім'я іноземних заявників видано 141 патент, в тому числі 78 — на ім'я заявників з Росії, 25 — Республіки Білорусь,

Таблиця 2.7. Надходження заявок та видача патентів на корисні моделі

Показник	2002	2003	2004	2005	2006
Надійшло заявок:	622	839	5232	7286	8171
від національних заявників	564	775	5141	7156	8027
від іноземних заявників	38	64	91	130	144
Видано патентів:	440	672	1858	7467	8268
на ім'я національних заявників	415	610	1811	7341	8127
на ім'я іноземних заявників	25	62	42	126	141

Рис. 2.4. Динаміка надходження заявок на корисні моделі

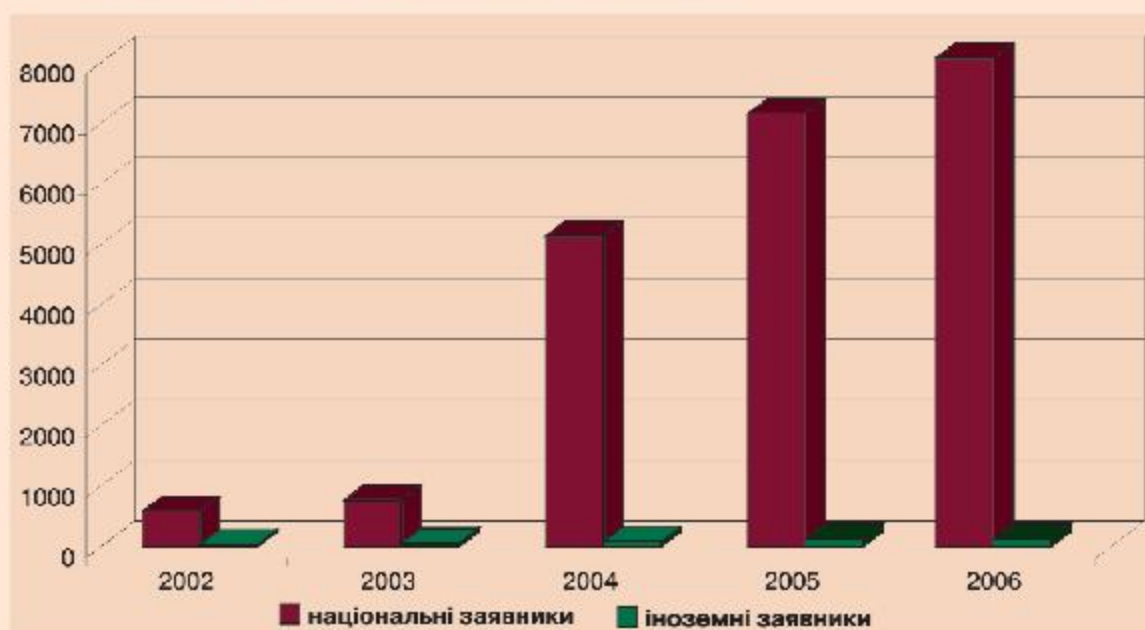
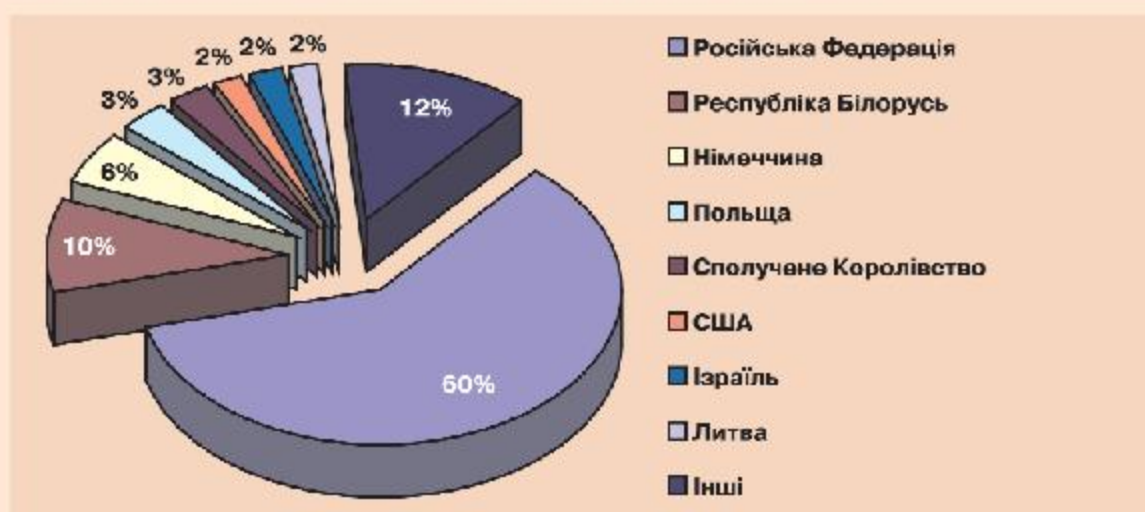

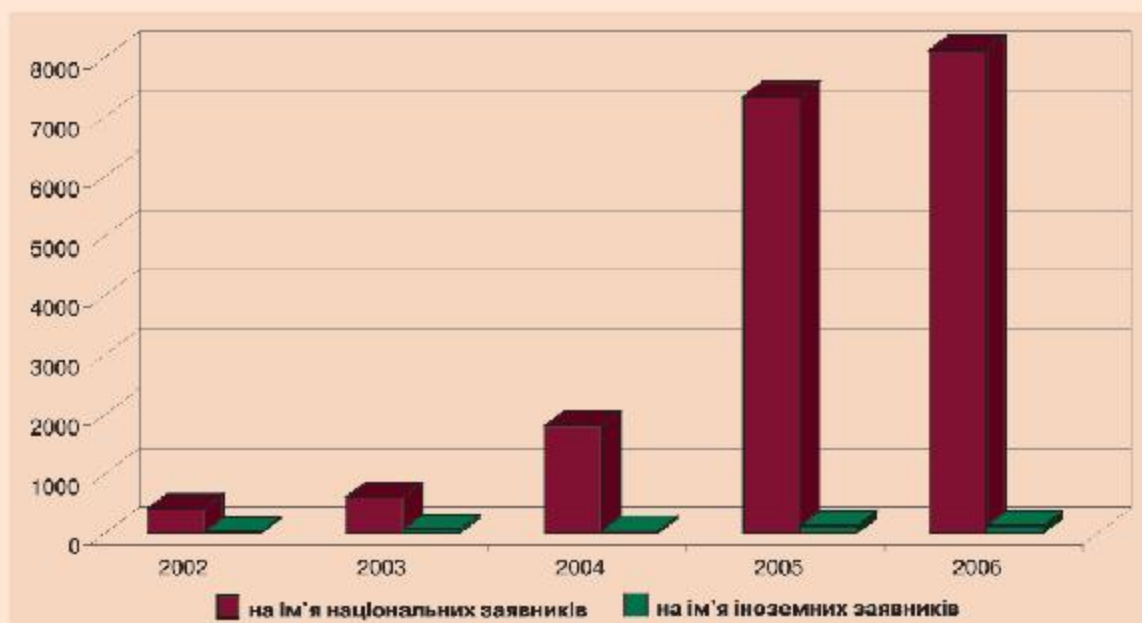
Рис. 2.5. Розподіл заявок на корисні моделі за країнами походження

Таблиця 2.8. Кількість чинних патентів на корисні моделі

Кількість патентів, чинних станом на 01.01.2006 р.	10586
Видано патентів на корисні моделі у 2006 р.	8268
Кількість патентів, що втратили чинність у 2006 р.	365
Кількість патентів, чинних станом на 01.01.2007 р.	18489

Рис. 2.6. Динаміка видачі патентів на корисні моделі

6 — Ізраїлю, 5 — Чеської Республіки, 4 — з Німеччини, а їх частка становить 84%.

Станом на 1 січня 2007 р. до Державного реєстру внесено 19826 патентів на корисні моделі, з них є чинними 18489 патентів (табл. 2.8).

Промислові зразки

У 2006 р. надійшло 2236 заявок на промислові зразки, з яких 1833 — від національних заявників (табл. 2.9, рис. 2.7). Кількість заявок від іноземних заявників збільшилася на 55%, а їх частка у загальній кількості заявок — з 13 % у 2005 р. до 18% у 2006 р.

У 2006 р. найактивнішими серед інозем-

них заявників були заявники з Російської Федерації (118 заявок, 29,0%), Польщі (57 заявок, 14,0%), США (27 заявок, 6,7%), Туреччини (21 заявка, 5,0%), Японії (18 заявок, 4,5%), Італії (17 заявок, 4,2%), Німеччини (16 заявок, 4,0%) та Кіпру (15 заявок, 3,7%).

У 2006 р. прийнято 2162 рішення про видачу патентів, 229 заявок відхилено, 120 — відкликано. Видано 2061 патент на промислові зразки, з них 1803 — на ім'я національних заявників (табл. 2.9, рис. 2.8).

На ім'я заявників з Російської Федерації видано 58 патентів (22,5%), Польщі — 46 (17,8%), США — 23 патенти (8,9%), Респуб-

Таблиця 2.9. Надходження заявок та видача патентів на промислові зразки

Показник	2002	2003	2004	2005	2006
Надійшло заявок:	1906	2310	1862	2010	2236
від національних заявників	1743	2156	1673	1750	1833
від іноземних заявників	63	154	189	260	403
Видано патентів:	1267	1474	1436	1569	2061
на ім'я національних заявників	1200	1408	1348	1423	1803
на ім'я іноземних заявників	67	66	88	146	258
Чинних патентів на кінець року	5081	5722	6456	7312	8234

Рис. 2.7. Динаміка надходження заявок на промислові зразки

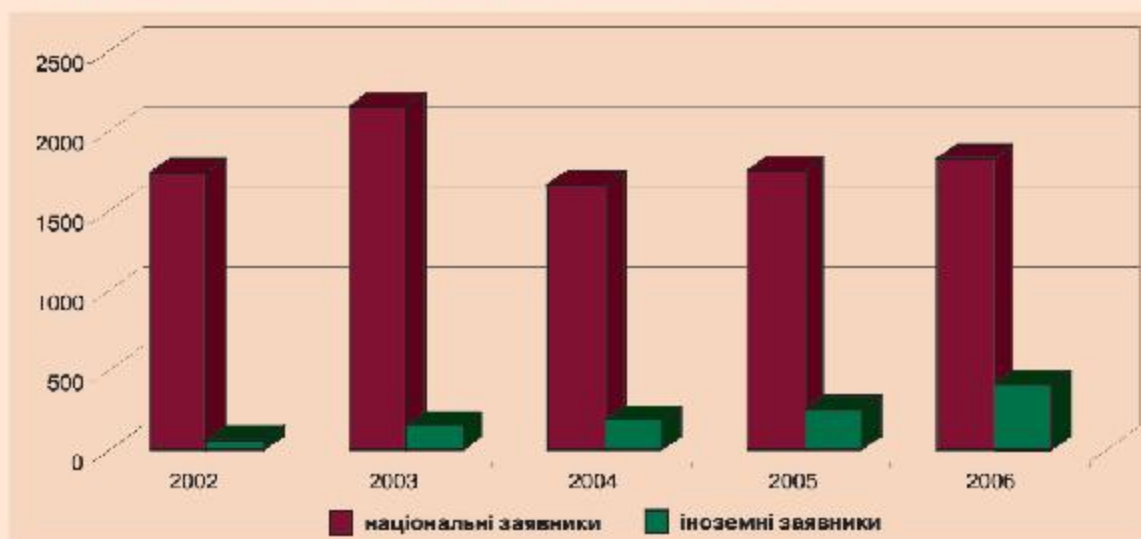

Рис. 2.8. Динаміка видачі патентів на промислові зразки

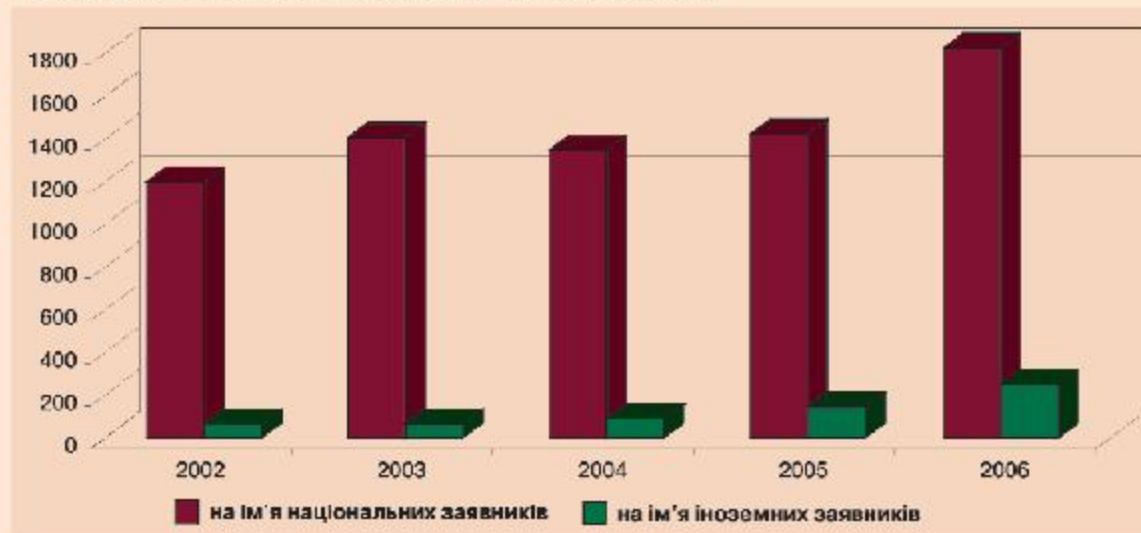
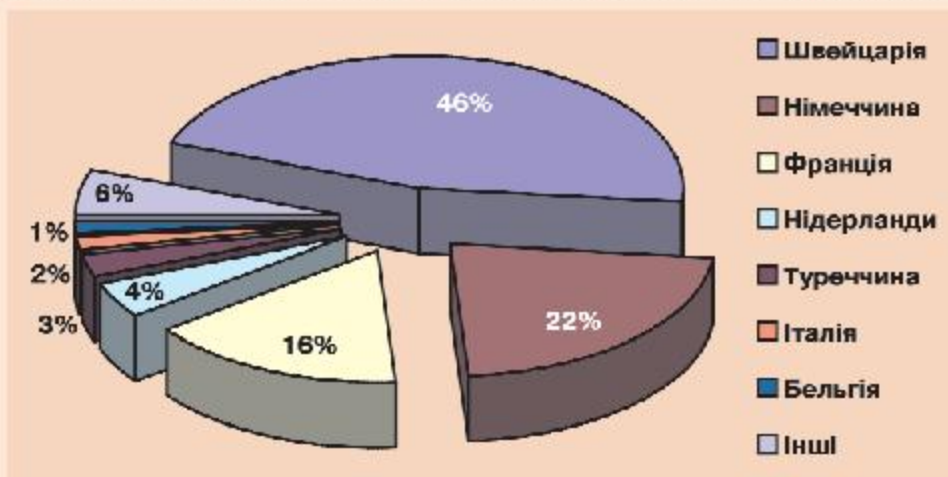

Рис. 2.9. Розподіл реєстрацій за Гаазькою угодою за країнами походження

ліки Корея — 22 (8,5%), Туреччини — 15 патентів (5,8%), Японії — 11 (4,3%), Франції — 10 патентів (3,9%).

Найбільше патентів видано за класами: 19 (Канцелярське знаряддя та приладдя, мистецькі та навчальні знадобки) — 516 (25,0%), 9 (Опакування та вмістини для перевозиння або переносіння товарів) — 306 (14,8%), 11 (Прикраси) — 224 (10,9%), 25 (Будівельні блоки та елементи споруд) — 169 (8,2%), 6 (Меблювання) — 115 (5,6%) та 12 (Перевозиння або підйимальні засоби) — 113 патентів (5,5%).

Станом на 1 січня 2007 р. до Державного реєстру внесено 13380 патентів на промислові зразки, є чинними 8234 патенти.

У 2006 р. на територію України поширено дію 541 міжнародної реєстрації за Гаазькою угодою про міжнародну реєстрацію промислових зразків (рис. 2.9).

Знаки для товарів і послуг

Національна процедура

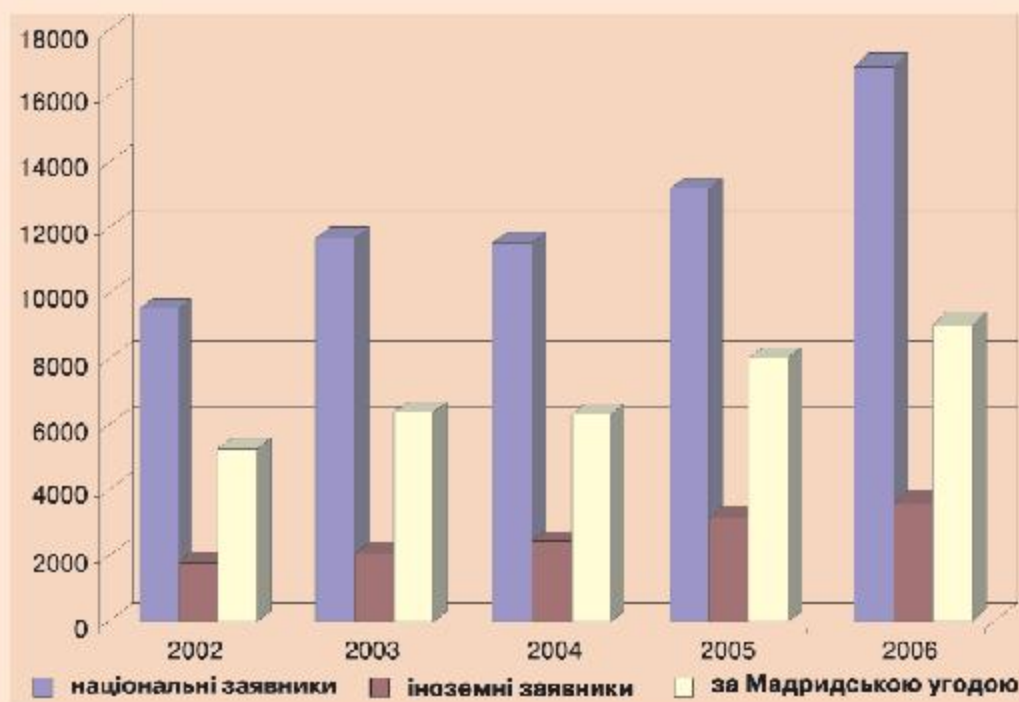
У 2006 р. надійшло 20813 заявок на знаки для товарів і послуг. Активність національних заявників у поданні заявок порівняно з попереднім роком збільшилася на 30% (табл. 2.10, рис. 2.10).

Активність іноземних заявників у 2006 р. збільшилася на 14%. Від іноземних заявників надійшло 3643 заявки, що становить 17% від

Таблиця 2.10. Надходження заявок на знаки для товарів і послуг

Показник	2002	2003	2004	2005	2006
Надійшло заявок:	16587	20151	20263	24399	29996
за національною процедурою	11322	13772	13960	16366	20813
від національних заявників	9514	11684	11527	13184	17170
від іноземних заявників	1808	2088	2433	3182	3643
за Мадридською угодою	5265	6379	6303	8033	9183

Рис. 2.10. Динаміка надходження заявок на знаки для товарів і послуг

загальної кількості заявок, поданих за національною процедурою.

Найбільше заявок надійшло від заявників зі США (831 заявка, 22,8%), Російської Федерації (588 заявок, 16,0%), Сполученого Королівства (198 заявок, 5,4%), Швейцарії

(188 заявок, 5,2%), Індії (140 заявок, 3,8%), Німеччини (132 заявки, 3,6%) та Польщі (125 заявок, 3,4%).

У 2006 р. за національною процедурою найбільше знаків для товарів і послуг заявлено за такими класами МКТП: 35, 41, 16, 05, 30 та 42.

Таблиця 2.11. Пріоритети розподілу заявок на знаки для товарів і послуг за класами МКТП

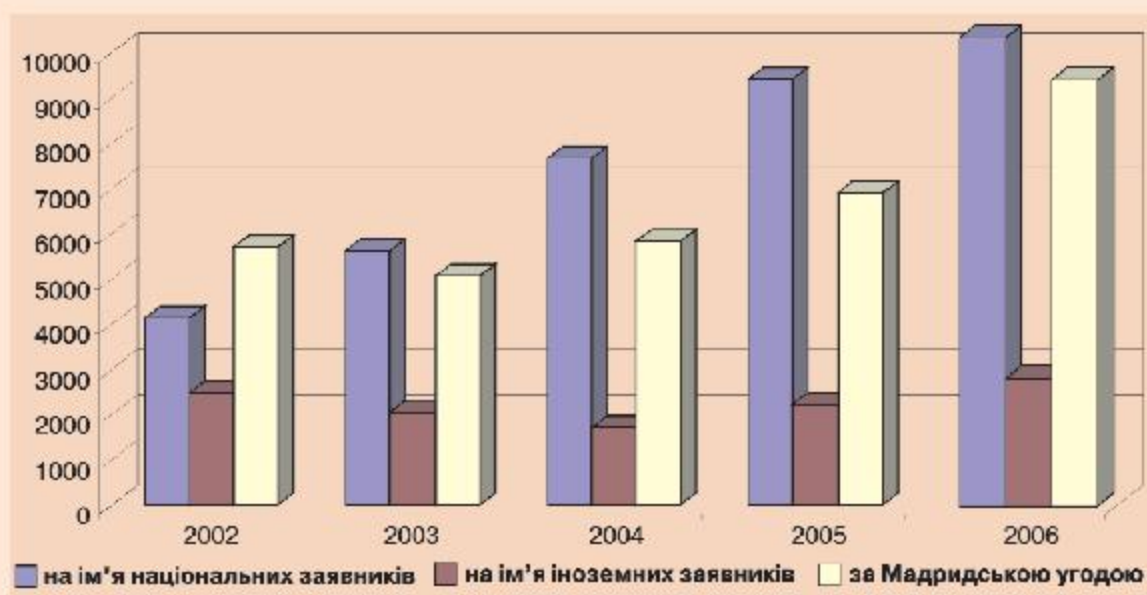
Клас МКТП	Назва класу	Кількість заявлених знаків	Національними заявниками	Іноземними заявниками
35	Реклама; керування справами, ділове адміністрування ...	8307 (15,9%)	7603 (17,4%)	704 (8,2%)
41	Освіта, виховування, забезпечування навчання; розваги ...	3134 (6,0%)	2825 (6,4%)	309 (3,6%)
16	Папір, картон і вироби з них ...	2921 (5,6%)	2545 (5,8%)	376 (4,4%)
05	Фармацевтичні, ветеринарні і гігієнічні препарати ...	2630 (5,0%)	1542 (3,5%)	1088 (12,7%)
30	Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока, саго, замінники кави; борошно ...	2534 (4,8%)	2028 (4,6%)	506 (5,9%)
33	Алкогольні напої (крім пива)	2278 (4,4%)	2061 (4,7%)	217 (2,5%)
42	Науково-технологічні та проектно-дослідницькі послуги;...	2223 (4,2%)	2009 (4,6%)	214 (2,5%)
09	Наукові, морські, геодезичні... прилади та інструменти...	1952 (3,7%)	1524(3,5%)	426 (5,0%)
29	М'ясо, риба, птиця, дичина...	1946 (3,7%)	1537 (3,5%)	409 (4,8%)
03	Вибілювальні препарати та інші речовини для прання...	1323 (2,5%)	809 (1,9%)	514 (6,0%)

Таблиця 2.12. Реєстрація знаків для товарів і послуг

Показник	2002	2003	2004	2005	2006
Зареєстровано знаків:					
за національною процедурою	12374	12809	15236	18544	22530
на ім'я національних заявників	6642	7706	9383	11645	13134
на ім'я іноземних заявників	4157	5636	7680	9418	10327
за Мадридською угодою	2485	2070	1703	2227	2807
за Мадридською угодою	5732	5103	5853	6899	9396
Чинних реєстрацій на кінець року*	28022	34459	42327	52823	64974

* без урахування міжнародних реєстрацій

Рис. 2.11. Динаміка реєстрації знаків для товарів і послуг

Таблиця 2.13. Пріоритети розподілу реєстрацій знаків для товарів і послуг за класами МКТП

Клас МКТП	Назва класу	Кількість зареєстрованих знаків	На ім'я національних заявників	На ім'я іноземних заявників
35	Реклама; керування справами, ділове адміністрування ...	6457 (16,5%)	5737 (17,7%)	720 (10,9%)
05	Фармацевтичні, ветеринарні і гігієнічні препарати ...	2145 (5,5%)	1154 (3,5%)	991 (15,0%)
16	Папір, картон і вироби з них...	2100 (5,3%)	1790 (5,5%)	310 (4,6%)
30	Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока, саго, замітники кави; борошно	1954 (5,0%)	1617 (5,0%)	337 (5,1%)
41	Освіта, виховування, забезпечування навчання; розваги ...	1917 (4,9%)	1698 (5,2%)	219 (3,3%)
33	Алкогольні напої (крім пива)	1619 (4,1%)	1462 (4,5%)	157 (2,3%)
42	Науково-технологічні та проектно-дослідницькі послуги ...	1691 (4,3%)	1510 (4,7%)	181 (2,7%)
29	М'ясо, риба, птиця, дичина...	1653 (4,2%)	1360 (4,2%)	293 (4,4%)
43	Послуги щодо забезпечування харчами і напоями...	1590 (4,1%)	1496 (4,6%)	94 (1,4%)
03	Вибілювальні препарати та інші речовини для прання...	1096 (2,8%)	578 (1,8%)	509 (7,7%)

Пріоритети розподілу заявок за класами від національних та іноземних заявників наведено у табл. 2.11. Національні заявники переважно заявляють знаки за класами 35, 41, 16, 33, 30 і 42, іноземні заявники надають перевагу класам 5, 35, 3, 30, 9, 29 та 16.

У 2006 р. прийнято 15050 рішень про видачу свідоцтв на знаки для товарів і послуг, 800 рішень про відмову у видачі свідоцтв, відкликано 3387 заявок.

У звітному році зареєстровано 13134 свідоцтва на знаки для товарів і послуг, що на 13% більше, ніж у попередньому. Із загальної кількості зареєстрованих свідоцтв 21%

становлять реєстрації на ім'я іноземних заявників (табл. 2.12, рис. 2.11). На ім'я заявників Російської Федерації зареєстровано 691 свідоцтво (24,6%), США — 521 (18,6%), Німеччини — 225 (8,0%), Сполученого Королівства — 150 (5,3%), Швейцарії — 134 (4,8%), Польщі — 98 (3,5%), Індії — 97 свідоцтв (3,5%).

Найбільше знаків у 2006 р. зареєстровано за такими класами МКТП: 35, 5, 16, 30, 41, 42, 29 і 33 (табл. 2.13). На ім'я національних заявників найбільше знаків зареєстровано за класами 35, 16, 41, 30, 42, 43, 33. Серед знаків, зареєстрованих на ім'я іноземних за-

Рис. 2.12. Розподіл міжнародних заявок, поданих за Мадридською угодою, за країнами походження

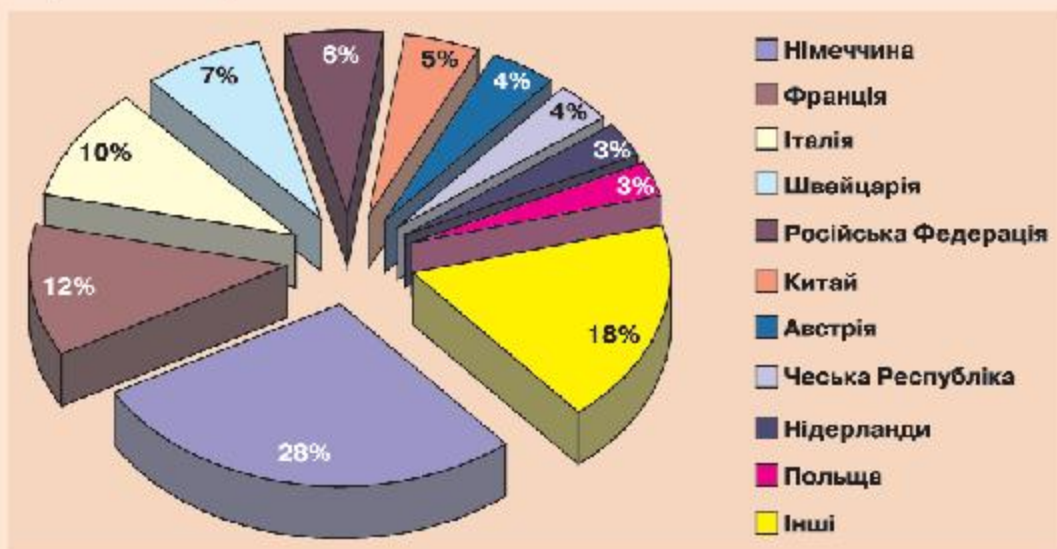
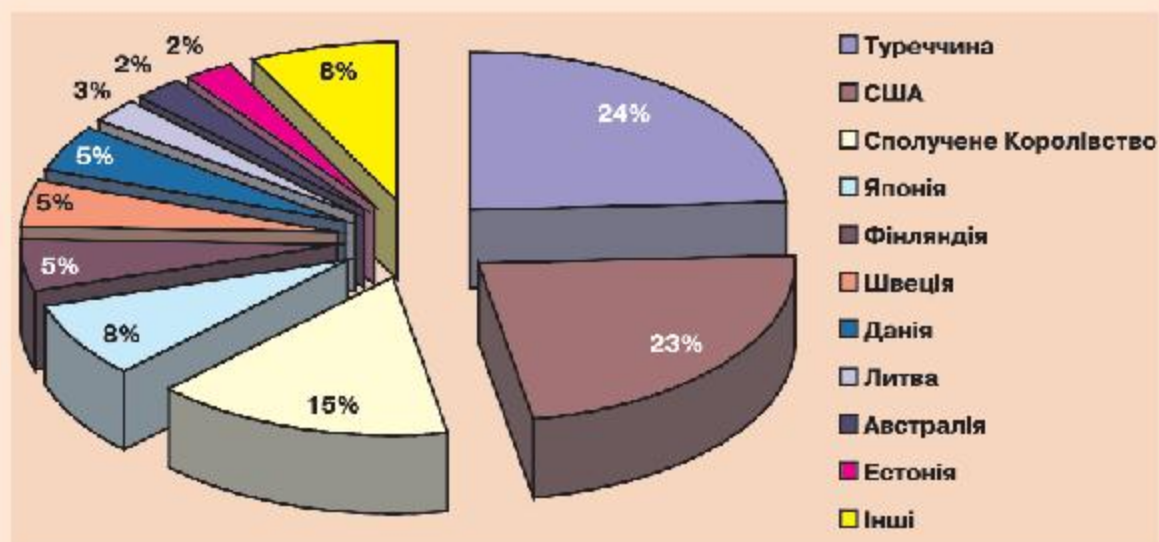

Рис. 2.13. Розподіл міжнародних заявок, поданих за Протоколом до Мадридської угоди, за країнами походження

явників, найбільша кількість належить до класів 5, 35, 3, 30 та 16.

Станом на 1 січня 2007 р. зареєстровано 70845 свідоцтв на знаки для товарів і послуг, є чинними 64974 свідоцтва.

Міжнародна процедура

Іноземні заявники продовжують активно подавати заявки на знаки для товарів і послуг за міжнародною процедурою (рис. 2.10). У 2006 р. з Міжнародного бюро ВОІВ надійшло 9183 міжнародні заявки, з них 7430 (80,0%) — за Мадридською угодою та 1753 — за Протоколом до Мадридської угоди.

Провідні позиції, як і в попередні роки, посідають заявники з Німеччини (1984 заявки, 21,6%), Франції (818 заявок, 8,9%), Італії (795, 8,7%), Швейцарії (650, 7,1%), Російської Федерації (472 заявки, 5,1%) та Китаю (379 заявок, 4,1%). Частка заявок від заявників з цих країн становить 55,5% від загальної кількості заявок, поданих у 2006 р. за міжнародною процедурою (рис. 2.12).

У 2006 році найактивніше серед держав-учасниць Протоколу до Мадридської угоди заявки з поширенням на територію України подавали Туреччина — 424 заявки, США — 403, Сполучене Королівство — 267 заявок, Японія — 137, Фінляндія — 92 заявки, Швеція — 86 заявок, Данія — 80, Литва — 47, Австралія — 43 заявки та Естонія — 41 заявку (рис. 2.13)

У 2006 р. надано правову охорону 9396 міжнародним знакам (табл. 2.12, рис. 2.11).

2.2. Внесення до державних реєстрів відомостей щодо розпорядження майновими правами на об'єкти промислової власності

Загальна кількість реєстрацій договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти промислової власності (ОПВ) у 2006 році становила 1356, що на 38,2 % більше, ніж у попередньому (рис. 2.14), зокрема:

- 1009 реєстрацій стосуються передання виключних майнових прав на ОПВ (74,5%);
- 271 реєстрація — видачі ліцензії на використання ОПВ (19,9%);
- 76 «відкритих» ліцензій на використання винаходів, корисних моделей та промислових зразків (5,6%).

Наведені дані засвідчують, що, як і в попередньому році, кількість зареєстрованих відомостей про передання виключних майнових прав на ОПВ значно перевищує кількість внесених до державних реєстрів відомостей про видачу ліцензій. Динаміка реєстрації ліцензійних договорів представлена на рис. 2.15.

Загалом до державних реєстрів станом на 1 січня 2007 року внесено відомості про 7703 договори щодо розпорядження майновими правами промислової власності, в тому числі: 2256 — на винаходи, 195 — на корисні моделі, 4795 — на знаки для товарів і послуг, 457 — на промислові зразки.

Рис. 2.14. Динаміка реєстрації договорів щодо розпорядження майновими правами промислової власності у 1995–2006 рр.

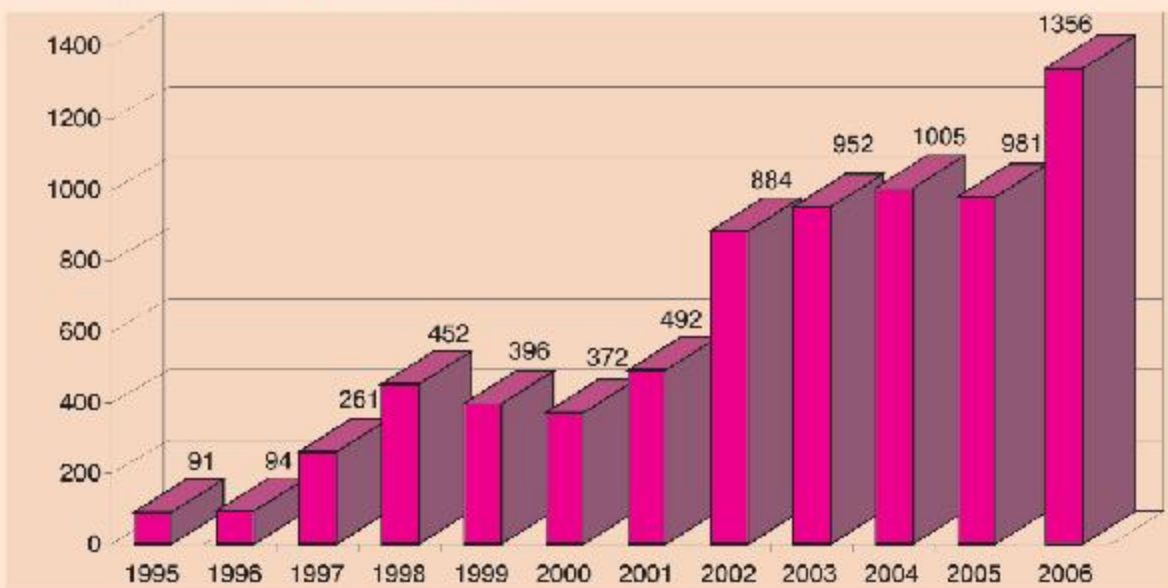

Рис. 2.15. Динаміка реєстрації ліцензійних договорів на використання ОПВ (1993–2006 рр.)

Таблиця 2.14. Розподіл зареєстрованих договорів щодо розпорядження майновими правами промислової власності за об'єктами

Вид договору	Кількість реєстрацій												Всього			
	Винаходи				Промислові зразки				Знаки для товарів і послуг							
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Невиключні ліцензії	55	45	23	19	11	5	11	8	270	227	150	160	336 +2*	277 +3*	184 +4*	187 +12*
Виключні ліцензії	25	20	13	7	9	—	7	4	61	37	25	50	95 +2*	57 +3*	45 +6*	61 +7*
Одиничні ліцензії	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3 +1*
Передача права	128	122	100	85	15	27	46	64	331	467	524	826	474 +9*	616 +7*	670 +27*	975 +34*
«Відкриті» ліцензії	29	39	20	49	—	1	7	10	—	—	—	—	29 +5*	40 +2*	27 +17*	59 +17*
Всього	237	226	157	162	35	33	71	86	662	731	699	1037	934 +18*	990 +15*	927 +54*	1285 +71*

* невиключна ліцензія, передача права власності, «відкрита» ліцензія на корисні моделі, відповідно

Дані про внесення до відповідних реєстрів відомостей щодо розпорядження майновими правами промислової власності наведені в табл. 2.14.

Представлені в табл. 2.14 дані засвідчують, що у 2006 році, порівняно з попереднім, дещо зменшилася кількість внесених до державних реєстрів відомостей про видачу ліцензій на використання винаходів і промислових зразків та про передання виключних майнових прав на винаходи.

Кількість зареєстрованих ліцензійних договорів на використання знаків для товарів і послуг збільшилася на 20,6 %.

Порівняно з 2005 роком, кількість реєстрацій щодо передання виключних майнових прав на знаки для товарів і послуг збільшилася на 57,6 %, на промислові зразки — на 39 %, на корисні моделі — на 25,9 %.

Опубліковано у 2,5 раза більше заяв щодо «відкритих ліцензій» на винаходи.

У 2006 році, порівняно з минулим, дещо зменшилася частка договорів про передання виключних майнових прав на знаки для товарів і послуг, сторонами яких виступають іноземні особи. Частка ліцензійних договорів на використання знаків для товарів і пос-

луг за їх участю збільшилась до 7,1%. Найактивнішими були фірми—власники товарних знаків із Росії, Великобританії, Німеччини.

У звітному році зберігалася тенденція найбільшої активності у переданні виключних майнових прав на знаки для товарів і послуг українськими фізичними та юридичними особами. Частка договорів стосовно передання виключних майнових прав на знаки для товарів і послуг за їх участю збільшилася до 68,9%. Порівняно з попереднім роком зменшилася частка ліцензійних договорів, сторонами яких виступали українські фізичні та юридичні особи (табл. 2.15).

У 2006 році, порівняно з минулим, значно збільшилася загальна кількість ОПВ, стосовно яких до відповідних державних реєстрів внесено відомості щодо передання виключних майнових прав та видачі ліцензій — вона становила 2866, в тому числі 225 винаходів, 94 корисні моделі, 238 промислових зразків та 2309 знаків для товарів і послуг.

Дані табл. 2.16 засвідчують, що середня кількість знаків для товарів і послуг, права на які передаються за одним договором, для українських правовласників становить 1,6, для іноземців — 4,3 знака в одному договорі.

Таблиця 2.15. Участь українських та іноземних осіб у договорах щодо розпорядження майновими правами на знаки для товарів і послуг

Учасники договорів щодо розпорядження майновими правами	Договори про передачу виключних майнових прав				Ліцензійні договори			
	2005		2006		2005		2006	
	кількість	%	кількість	%	кількість	%	кількість	%
Сторони договору — українські фізичні та/або юридичні особи	324	61,8	569	68,9	136	77,7	160	75,8
Сторони договору — іноземні особи	149	28,4	185	22,4	11	6,3	15	7,1
Власник (ліцензіар) — українська фізична та/або юридична особа, правонаступник (ліцензіат) — іноземна особа	44	8,4	63	7,6	—	—	—	—
Ліцензіар — іноземна особа, ліцензіат — українська фізична та/або юридична особа	7	1,4	9	1,1	28	16,0	36	17,1
Разом	524	100,0	826	100,0	175	100,0	211	100,0

Таблиця 2.16. Порівняльні дані про внесення до реєстру відомостей щодо розпорядження майновими правами на знаки для товарів і послуг та кількість знаків для товарів і послуг, стосовно яких такі відомості внесені до реєстру

Вид договору	2006	
	Кількість договорів	Кількість знаків для товарів і послуг
Договори про передавання виключних майнових прав на знаки для товарів і послуг:	826	1636
від українських власників	633	1030
від іноземних власників	193	606
Ліцензійні договори на використання знаків для товарів і послуг:	211	673
від українських правовласників	160	238
від іноземних правовласників	51	435

2.3. Реєстрація авторського права на твори науки, літератури і мистецтва

У 2006 році подано 3977 заявок на реєстрацію авторського права на твір. За результатами їх розгляду Держдепартаментом прийнято 3937 рішень про реєстрацію авторського права на твір і 3 рішення про відмову у реєстрації авторського права. Загалом протягом звітного періоду здійснено 3839 реєстрацій авторського права на твір, з

них 642 реєстрації авторського майнового права на службовий твір.

Загальна кількість реєстрацій авторського права на твір у 2006 році збільшилася на 16% порівняно з попереднім (відповідно, 3839 проти 3305) (рис. 2.16).

Із 642 реєстрацій авторського майнового права на службовий твір майнові права переважно належать роботодавцю (614 реєстрацій). Спільна власність на службовий твір

Рис. 2.16. Динаміка державної реєстрації авторського права у 1995–2006 рр.

працівників, які створили службовий твір, і роботодавців, у яких вони працюють, відзначається значно рідше (28 реєстрацій).

У звітному році, як і в попередні роки, найбільшою є кількість реєстрацій авторського права на літературні письмові твори різного характеру (48,5%) — наукового, науково-практичного, науково-технічного, технічного, практичного, белетристичного, науково-

популярного, науково-освітнього, навчального, рекламно-інформаційного; твори для радіо, телебачення, кіно; твори з питань мистецтва тощо, складені (21%) та музичні (17,9%) твори, комп'ютерні програми (16,5%), твори образотворчого мистецтва (12,4%) та ілюстрації (11%) (табл. 2.17).

У 2006 році до Держдепартаменту подано 186 заявок на реєстрацію договорів, які сто-

Таблиця 2.17. Розподіл державних реєстрацій за об'єктами авторського права у 2006 р.

Об'єкт авторського права	Кількість реєстрацій
Літературні письмові твори	1862
Складені твори	811
Музичні твори з текстом і без тексту	685
Комп'ютерні програми	631
Твори образотворчого мистецтва	476
Ілюстрації	426
Аудіовізуальні твори	70
Похідні твори	55
Креслення	54
Фотографічні твори	50
Усні твори	40
Бази даних	33
Твори архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва	30
Твори, створені для сценічного показу	18
Твори ужиткового мистецтва	15
Ескіз	12
Постановка твору, створеного для сценічного показу	6
Драматичний твір	5
Креслення, що стосується архітектури	5
Музично-драматичний твір	4
Картографічний твір	4
Хорвографічний твір	3
Збірник звичайних даних	1

суються права автора на твір. Зареєстровано 188 договорів та прийнято 12 рішень про відмову у реєстрації.

Серед зареєстрованих найбільшою є кількість договорів про передачу (відчуження) майнових прав на твір (149), при цьому 146 договорів стосуються повної передачі майнових прав на твір, а 3 — часткової. Крім того, зареєстровано 27 договорів про передачу виключного права на використання твору і 12 договорів — про передачу невиключного права.

Найбільше зацікавленими у внесенні відомостей про реєстрацію договорів до Державного реєстру та отриманні рішення про реєстрацію мають суб'єкти договорів, однією із сторін яких є автори творів: 126 договорів про передачу прав від авторів творів юридичним особам, 28 договорів — фізичним особам та 2 договори — спільно юридичній та фізичним особам. Крім того, зареєстровано 32 договори щодо передачі прав на твори від осіб, які не є їх авторами.

Відомості про здійснені у 2006 році реєстрації містяться в офіційному бюлетені Держдепартаменту «Авторське право і суміжні права» (№ 9—11 за 2006 рік) та у Каталозі державної реєстрації (10-й випуск за 2006 рік).

Відомості про здійснені у 2006 році реєстрації містяться в офіційному бюлетені Держдепартаменту «Авторське право і суміжні права» (№ 9—11 за 2006 рік) та у Каталозі державної реєстрації (10-й випуск за 2006 рік).

3 Захист прав у сфері інтелектуальної власності

3.1. Захист прав на об'єкти промислової власності в Апеляційній палаті

У звітному році в Апеляційній палаті розглядалось 100 заперечень, 79 з яких надійшло у 2006 році, а 21 — було прийняте до розгляду у попередньому.

Подані заперечення за об'єктами промислової власності розподілилися таким чином: винаходи — 28, корисні моделі — 4, знаки для товарів і послуг — 68.

Проведено 82 засідання колегій Апеляційної палати, на яких розглянуто 27 заперечень стосовно рішень Держдепартаменту за заявками на винаходи, 2 — за заявками на корисні моделі, 53 — за заявками на знаки для товарів і послуг.

У 2006 році апелянтам направлено 51 рішення Апеляційної палати, з них 9 рішень про задоволення заперечення повністю, 4 рішення про часткове задоволення заперечення та 38 рішень про відмову у задоволенні заперечення. Не прийнято до розгляду 6 заперечень. Апелянти відкликали 2 заперечення.

У 2006 році до Апеляційної палати надійшло 9 заяв про визнання знаків добре відомими в Україні. Проведено 10 засідань колегій Апеляційної палати.

Заявникам направлено 3 рішення Апеляційної палати, з них 2 — про визнання знаків добре відомими на території України. 4 заяви про визнання знаків добре відомими відкликано заявниками.

3.2. Захист прав на об'єкти промислової власності у судовому порядку

У 2006 році у провадженні судів першої, апеляційної та касаційної інстанцій знаходилося 162 справи, пов'язані із захистом прав на об'єкти промислової власності, в яких од-

Заступник голови Держдепартаменту Валентин Чеботарьов

ним із учасників виступали Міністерство освіти і науки України та/або Державний департамент інтелектуальної власності. В цих судових справах відбулося 848 судових засідань.

Всі судові справи розподіляються за предметом спору таким чином:

- визнання недійсними:
 - рішень Апеляційної палати — 14;
 - свідоцтв на знаки для товарів і послуг — 96;
 - патентів на промислові зразки — 16;
 - патентів на винаходи та патентів на корисні моделі — 9;
 - договорів про передачу прав власності на знак для товарів і послуг — 4;
- дострокове припинення дії:
 - міжнародної реєстрації знака в Україні — 4;
 - свідоцтва на знак — 6;
- про порушення прав власника охоронного документа — 13.

Аналіз судових справ засвідчує, що більшість з них стосується такого об'єкта права інтелектуальної власності, як знаки для товарів і послуг.

Предметом таких спорів є визнання недійсними свідоцтв на знаки для товарів і послуг та дії міжнародної реєстрації знака, а також дострокове припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг та дії міжнародної реєстрації знака.

3.3. Захист авторського права і суміжних прав

Протягом 2006 року державним підприємством «Українське агентство з авторських та суміжних прав» (ДП УААСП) у претензійному та судовому порядку розглядалося 76 справ до телерадіокомпаній, операторів кабельного телебачення, організаторів концертів, імпортерів обладнання та чистих носіїв, закладів громадського харчування, видавництва, театрів, філармоній, цирків та інших користувачів авторських прав щодо невиклати авторської винагороди за публічне виконання та сповіщення, імпорт, відтворення, тиражування та бездоговірне використання творів авторів. З них за 13 судовими справами винесено рішення про задоволення позовних вимог ДП УААСП, по 10 справах укладено мирові угоди, які знаходяться у виконавчому провадженні. У судовому провадженні знаходиться 14 справ, по 32 справах пред'явлено претензії, по решті справ кошти перераховуються поступово. 7 справ розглядаються в господарських та районних судах України, де ДП УААСП виступає третьою особою, яка не пред'являє самостійних вимог.

Сергій Бондаренко, директор ДП «Українське агентство з авторських та суміжних прав»

За бездоговірне використання творів авторів, невиклату авторської винагороди (компенсації) до користувачів було пред'явлено претензії та позови на суму 1 590 877 грн.

Справи, що знаходяться у провадженні ДП УААСП, переважно вирішувалися в досу-

довому порядку шляхом визнання користувачами претензій та перерахування сум претензій на рахунок ДП УААСП. Решта користувачів сплачують суми авторської винагороди (компенсації) на підставі винесених судових рішень. Фактично на розрахунковий рахунок ДП УААСП по зазначених справах вже надійшло 377 493 грн.

У 2006 році за позовами ДП УААСП продовжено розгляд справ у господарських судах до операторів кабельного телебачення, що здійснюють ретрансляцію творів авторів без виплати авторської винагороди. До цього часу Господарським судом м. Севастополя не винесено рішення по справі за позовом ДП УААСП до ТРК «Балаклавія» та Верховним Судом України — по справі за позовом ДП УААСП до ТРК «Рікона», які знаходилися на розгляді судів всіх інстанцій з 2003 р.

Судова практика по цих справах засвідчує неоднозначний підхід судів різних інстанцій, в тому числі Вищого господарського суду України, до умов застосування національних і міжнародних норм матеріального права. Жодну з таких справ не було переглянуто в касаційному порядку Верховним Судом України, а також не надано правової оцінки судовим рішенням. Відсутня узагальнена судова практика по спорах, що впливають з авторського права, яка була б затверджена постановою Пленуму Верховного Суду України.

Водночас обов'язок виплати авторської винагороди операторами кабельного телебачення впливає з норм книги IV Цивільного кодексу України, статті 11-bis Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів та статті 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Судами розглядаються 6 позовів ДП УААСП, пред'явлених до Національної телекомпанії України; також пред'явлено позови до ТОВ «Телерадіокомпанія "Студія 1+1"», ЗАТ «Новий канал», «Інтер» тощо.

Рішення судів про використання творів авторського права також свідчать про різні підходи суддів до зобов'язань мовників з приводу виплати авторської винагороди та обов'язку отримання користувачами ліцензій. Практика підтверджує, що більшість суддів задовольняють позовні вимоги ДП УААСП.

ДП УААСП розробив методичку збору доказів неправомірного (бездоговірного) використання творів авторів у порядку підготовки до судового провадження.

Одним з пріоритетних завдань на 2007 рік є порушення питання перед Верховним Су-

дом України про узагальнення судової практики по спорах, що впливають з авторського права, та затвердження їх постановою Пленуму Верховного Суду України.

3.4. Діяльність організацій колективного управління

З метою створення в Україні європейської системи колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав одним з пріоритетних напрямків визначено вдосконалення системи захисту прав та інтересів авторів, виконавців та інших творців через організації колективного управління.

На сьогодні в Україні діє 11 організацій колективного управління, а саме: всеукраїнське об'єднання суб'єктів авторських і суміжних прав «Оберіг», громадська організація «Об'єднання правоволодарів у сфері образотворчого мистецтва та архітектурної діяльності "Статус"», державне підприємство «Українське агентство з авторських та суміжних прав», об'єднання підприємств «Український музичний альянс», об'єднання підприємств «Українська ліга музичних прав», громадська організація «Агентство охорони прав виконавців», всеукраїнська громадська організація «Гільдія кінорежисерів "24/1"», асоціація «Дім авторів музики в Україні», всеукраїнська громадська організація «Автор», асоціація «Гільдія виробників відеограм і фонограм», всеукраїнська громадська організація «Українська авторська спілка».

Однією з головних функцій діяльності таких організацій є збір винагороди та її розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав, які реалізуються в рамках інституту уповноважених організації колективного управління, що здійснюють збір та розподіл винагороди за використання фонограм (відеограм) та їх примірників, опублікованих з комерційною метою, а також за відтворення у домашніх умовах та в особистих цілях творів і виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах та їх примірниках.

В результаті спільної діяльності організацій колективного управління в Україні користувачі мають можливість здійснювати свою діяльність законно, а автори, виконавці, виробники фоно- та відеограм — отримувати належну винагороду.

Оскільки розбудова системи колективного управління є складним напрямом діяльності, Держдепартамент і надалі запровад-

Засідання Координаційної ради по боротьбі з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності. Зліва на право: заступник начальника відділу з питань авторського права і суміжних прав Держдепартаменту Олег Гуменюк, заступник голови Держдепартаменту Валентин Чеботарьов та головний спеціаліст відділу регіональної політики Держдепартаменту Валентина Троцька

жуватиме заходи для створення ефективного механізму діяльності організацій колективного управління.

3.5. Контроль за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності

У 2006 році здійснено ряд заходів, спрямованих на координацію зусиль правоохоронних та контролюючих органів виконавчої влади для забезпечення контролю за дотриманням норм законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Заступник голови Вищого господарського суду Віктор Москаленко під час виступу на X Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми інтелектуальної власності» у м. Алушта

Засідання Громадської колегії Державного департаменту інтелектуальної власності. Зліва направо: начальник відділу прав на позначення Укрпатенту Олена Левічева; заступник директора Укрпатенту Анатолій Горнісевич; заступник директора НДІ інтелектуальної власності Олександр Дорошенко

Третій рік успішно діє Координаційна рада по боротьбі з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності, створена для контролю за станом реалізації Програми скоординованих дій правоохоронних та контролюючих органів по боротьбі з незаконним виробництвом, розповсюдженням та реалізацією аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків та інших об'єктів інтелектуальної власності.

Координаційна рада, а також робочі групи в регіонах за участю державних інспекторів з питань інтелектуальної власності протягом 2006 року проводили цільові планові та позапланові (раптові) перевірки торговельних центрів, майданчиків, спеціалізованих магазинів, підприємств з виробництва компакт-дисків і ринків з метою виявлення правопорушень суб'єктами підприємницької діяльності, які здійснюють виробництво, розповсюдження та реалізацію аудіо- і відеопродукції, компакт-дисків та інших об'єктів інтелектуальної власності. У регіонах продовжувалася робота зі створення нових та вдосконалення діючих інформаційно-довідкових центрів, спеціалізованих баз даних суб'єктів господарювання, котрі здійснюють діяльність у сфері інтелектуальної власності.

У 2006 році державними інспекторами з питань інтелектуальної власності проведено 875 перевірок суб'єктів господарювання. За результатами перевірок складено 384 протоколи про адміністративні правопорушення. Вилучено контрафактної продукції на суму понад 7 600 000 грн.

За матеріалами спільних перевірок за

участю працівниками МВС, СБУ та податкової міліції порушено 143 кримінальні справи.

Одним із пріоритетних напрямків роботи у регіонах України протягом року була просвітницька діяльність та роз'яснювальна робота, спрямована на профілактику та запобігання правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Проведено 283 семінари та наради, зроблено 89 публікацій в

пресі та виступів по радіо і телебаченню.

У засобах масової інформації оприлюднювалися матеріали, спрямовані на формування громадської думки щодо необхідності здійснення підприємницької діяльності з дотриманням норм чинного законодавства та негативного ставлення до виробників та розповсюджувачів контрафактної продукції.

Держдепартамент постійно контролює дотримання законодавства у сфері виробництва, експорту та імпорту дисків для лазерних систем зчитування.

Згідно з Законом України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» Держдепартамент як орган ліцензування протягом року видав ліцензії на здійснення господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, матриць двом заводам-виробникам та присвоїв їм відповідні спеціальні ідентифікаційні коди (СІД-коди). На сьогодні в Україні діє вісім заводів-виробників.

На виконання вимог законодавства Держдепартамент здійснює видачу витягів з реєстру СІД-кодів суб'єктам господарської діяльності у сфері експорту дисків для лазерних систем зчитування та експорту/імпорту матриць, а також проводить роз'яснювальну роботу щодо необхідності ліцензування експорту та імпорту обладнання для виробництва дисків для лазерних систем зчитування і силовини для них.

За дорученням Державного департаменту інтелектуальної власності ДП «Інтел-захист» у 2006 році забезпечувало видачу контрольних марок імпортерам, експортерам та відтворювачам примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних, а також ведення Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок. Усього протягом року видано 45 091 039 контрольних марок. Відзначене подальше збільшення кількості поданих суб'єктами підприємницької діяльності документів на

одержання контрольних марок — у звітному році прийнято та опрацьовано на 25 відсотків заяв більше, ніж у 2005 році. Така позитивна динаміка свідчить про неухильне зростання частки ліцензійної аудіо- та відеопродукції, комп'ютерних програм та баз даних на українському ринку і є результатом тісної співпраці підприємства з державними інспекторами з питань інтелектуальної власності, правоохоронними та контролюючими органами, спрямованої на усунення «піратської» продукції з ринку та викорінення причин, які породжують це явище.

Іншим важливим напрямком роботи у звітному році було ведення Реєстру вироб-

Семінар інспекторів. Справа наліво: начальник управління контролю за дотриманням законодавства в сфері інтелектуальної власності Держдепартаменту Сергій Нікулеско; начальник третього регіонального відділу державних інспекторів Віктор Клюк; заступник начальника управління Держдепартаменту Тетяна Петрова; начальник першого регіонального відділу державних інспекторів Вячеслав Булієнко

ників та розповсюджувачів програмного забезпечення. У 2006 році надійшла 221 заява від 145 суб'єктів підприємницької діяльності, за результатами розгляду яких Державним департаментом інтелектуальної власності прийнято 177 рішень про внесення до Реєстру. Загалом на кінець 2006 року інформаційна база Реєстру містить 690 реєстрових записів.

Таке державне регулювання заохочує дедалі більшу кількість суб'єктів підприємницької діяльності до цивілізованої поведінки на ринку розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм та баз даних.

4 Інформаційне забезпечення діяльності у сфері інтелектуальної власності

Володимир Дмитришин, заступник голови Державного департаменту інтелектуальної власності

4.1. Інформаційне забезпечення процесу експертизи заявок на об'єкти промислової власності та його вдосконалення. Комплектування фондів патентної документації

Інформаційне забезпечення функціонування державної системи охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності здійснюється за двома основними напрямками: інформаційне забезпечення процесу експертизи заявок на об'єкти промислової власності та забезпечення громадськості України інформацією щодо об'єктів промислової власності. Відповідно до цих напрямків постійно комплектуються національною та зарубіжною патентною документацією Патентно-інформаційна база експертизи (ПІБ) та Фонд патентної документації громадського користування (ФГК). Крім того, Держдепартамент забезпечує безоплатне комплектування національною патентною документацією патентних фондів органів науково-технічної інформації (НТІ) України. Зокрема, у

2006 році 20 органів НТІ (ДНТБ, ЦНТЕІ) отримували офіційний бюлетень «Промислова власність» та описи до патентів України на папері та оптичному носії.

Комплектування ПІБ від початку її існування (1997 р.) і до сьогодні базується на принципах максимального наближення її складу до переліку патентної документації Мінімуму РСТ та надання переваги публікаціям на оптичних носіях (табл. 4.1).

Для полегшення пошуку у фонді російських патентних документів придбано Довідково-пошуковий апарат до фонду описів винаходів Росії за 1994—2005 рр. на DVD-ROM.

Загальна кількість оптичних дисків у колекції ПІБ у звітному році збільшилася на 443 одиниці і досягла 11,4 тис. одиниць.

Крім того, експерти широко використовують безоплатні патентні бази даних, подані на веб-сайтах ВОІВ, ЄПВ, відомств промислової власності Німеччини, США, Японії, а також патентно-інформаційну систему Євразійського патентного відомства ЕАРПІС. Для доступу експертів до непатентної літератури вже третій рік поспіль укладаються договори з комерційними провайдерами на користування через Інтернет БнД ВІНІТІ та Інтернет-послугою «Все энциклопедии Рубрика».

Для забезпечення доступу експертів Укрпатенту до бази даних ЄПВ EPOQUE у співробітництві з ЄПВ підготовлено до підписання Угоду стосовно надання Укрпатенту тестового доступу до послуги ЄПВ EPOQUE Net.

Протягом 2006 року тривало комплектування довідково-інформаційного фонду експертизи (ДФ) — складової частини ПІБ, який станом на 1 січня 2007 року налічував 194 824 примірники описів до патентів України на винаходи і корисні моделі та близько 17 000 примірників науково-технічної літератури і періодичних видань. За звітний рік фонд поповнився, відповідно, на 24 000 та 2 000 одиниць.

Таблиця 4.1. Перелік зарубіжних патентно-інформаційних продуктів на CD-ROM (DVD), що входять до складу ПІБ

Відомство публікації (код ST.3)	Назва продукту	Пояні описи		Реферати
		до патентів	до заявок	
EP	ESPACE-EPA	—	1978—2004	—
	ESPACE-EPB	1980—2004	—	—
	ESPACE-EP	2005—	2005—	—
	ESPACE-ACCESS	—	—	1978—
	ACCESS-B	—	—	1980—
	ESPACE-BULLETIN	—	—	1978—
WO	ESPACE—WORLD	—	1978—	1978—
CH, DE, EP, FR, GB, US, WO	GLOBALPAT	—	—	1971 —2003
AM, BY, EA, GE, MD, RU, TJ, UA, UZ	CISPATENT	2002—	—	2002—
SU	Патенты России	1924—	—	—
RU	Патенты России	1993—	—	1994—
US	USAPAT,	1975—	—	—
	USApp	—	2001—	—
	US Patent Search	—	—	1975—2001
JP	PAJ	—	—	1976—

Максимальне забезпечення фахівців оперативною науковою інформацією стало можливим завдяки поєднанню традиційних форм роботи із застосуванням нових інформаційних технологій. Збільшено кількість віддалених інформаційних ресурсів, задіяних в обслуговуванні експертів. Крім електронних баз всесвітньо відомого видавничого дому Springer та Ганноверської технічної бібліотеки (у рамках проекту INTAS «Доступ до електронних журналів для вчених Нових Незалежних Держав»), задіяно електронні ресурси найбільших у світі видавництв Elsevier та EBSCO Publishing (Королівство Нідерланди).

Розпочато формування бази знань Укрпатенту, яка містить відскановані першоджерела, зокрема періодичні видання, надані провідними бібліотеками та інформаційни-

ми установами м. Києва. База сформована відповідно до замовлень експертів і дає змогу значно підвищити ефективність використання інформації та швидко провести пошук за різноманітними критеріями.

У ФГК представлена патентна документація 65 країн (з 49-ма Україна здійснює міжнародне науково-технічне та військово-технічне співробітництво) і 4 міжнародних та регіональних організацій (ВОІВ, ЕПО, ЄАПО та ОАПІ): офіційні бюлетені на паперовому або електронному носії, а реферати і описи — переважно на CD-ROM або DVD-ROM. На кінець 2006 р. ФГК налічував понад 18,2 тис. примірників офіційних бюлетенів та 227,7 тис. описів винаходів на папері, а його колекція патентної документації на оптичних дисках перевищила 11,5 тис. одиниць. Склад ФГК та відомості про його поповнен-

Конференція-презентація «Запровадження в Україні МПК-8». Зліва направо: в.о. директора відділу патентної інформації, класифікації і стандартизації у сфері промислової власності ВОІВ Михайло Макаров; перший заступник директора Укрпатенту Лев Глухівський; заступник голови Держдепартаменту Володимир Дмитришин; перший заступник директора Укрпатенту Петро Іваненко

ня щоквартально публікуються в розділі «Інформаційні ресурси» на веб-сайті Держдепартаменту (<http://www.sdip.gov.ua>), Укрпатенту (<http://www.ukrpatent.org>) та УкрЦІ-ПІП — філії Укрпатенту (<http://www.ip-centr.kiev.ua>). На веб-сайтах Держдепартаменту та Укрпатенту також подаються актуалізовані переліки адрес безоплатних патентних та науково-технічних баз даних.

Протягом 2006 року до України надходила патентна документація 45 зарубіжних країн і 3 міжнародних та регіональних організацій інтелектуальної власності. Укрпатент, у свою чергу, як центр міжнародного обміну надсилав офіційний бюлетень «Промислова власність» на CD-ROM до 45-ти, а національний CD-ROM «Винаходи в Україні» — до 20-ти зарубіжних відомств інтелектуальної власності. З цього року ФГК почав отримувати офіційний бюлетень відомства промислової власності Індії на CD-ROM в обмін на національний CD-ROM «Винаходи в Україні», який містить англomовні реферати. На CD-ROM замість паперових видань почали надходити офіційні бюлетені Сербії, Туреччини, Таджикистану, Македонії, Монголії, бюлетень промислових зразків Росії. Патентні бюлетені Великої Британії, Угорщини, бюлетені товарних знаків і промислових зразків Австрії віднині не надходять до ФГК, а розміщені лише на веб-сайтах цих відомств. Патентне відомство Швеції відмовилось від отримання офіційного бюлетеня «Промислова власність» у зв'язку з переходом до використання виключно Інтернет-ресурсів. У звітному році, як і раніше, надсилались до ЄПВ дані стосовно україн-

ських патентних документів, що забезпечує надійне підґрунтя для успішного двостороннього співробітництва з цим провідним відомством, зокрема є однією з умов надання доступу до бази даних ЄПВ EPOQUE.

4.2. Міжнародні класифікації

2006 рік — рік запровадження нової, 8-ї, редакції Міжнародної патентної класифікації (МПК), яка набула чинності з 1 січня.

Україна за час існування державної системи правової охорони інтелектуальної власності вперше здійснила переклад МПК (8-ї редакції, базового рівня) з англійської на українську мову, а також видала його друком, підготувала до видання на CD-ROM та розмістила в Інтернеті. Друковане видання базового рівня МПК-8 було безоплатно надане 20 організаціям національної системи НТІ.

Відповідно до наказів Держдепартаменту національні заявки під час проведення експертизи заявок на винаходи і корисні моделі класифікуються за базовим рівнем, однак у певних технічних галузях, де кількість національних патентних документів перевищує 50, — за поглибленим рівнем. У жовтні 2005 року Держдепартамент затвердив «Перелік галузей техніки, в яких класифікування патентних документів буде здійснюватись за поглибленим рівнем 8-ї редакції МПК».

У зв'язку з цим додатково з англійської на українську мову було перекладено текст 10 372 рубрик, у тому числі 729 індексних кодів, поглибленого рівня МПК (2006.01), а також певну кількість рубрик поглибленого рівня вже нової версії МПК (2007.01).

Об'єднання перекладених рубрик базового та поглибленого рівнів МПК-8 утворило українську версію МПК (2007.01) для класифікування національних патентних документів.

Українську версію МПК (2007.01) буде опубліковано як інформаційно-довідкову систему на веб-сайтах Держдепартаменту та Укрпатенту і вона не видаватиметься друком, оскільки її поглиблений рівень зазнаватиме частих змін, які потрібно оперативно відображати в українській версії МПК, що може забезпечити лише електронна публікація.

З метою забезпечення користувачів української патентної документації засобом для ідентифікування індексів поглибленого рівня, котрі використовуються у національній патентній документації, підготовлено «Таблицю відповідності між індексами поглибленого рівня 8-ї редакції Міжнародної патентної класифікації, які застосовуються для класифікування національних патентних документів відповідно до Переліку, затвердженого Держдепартаментом, та індексами її базового рівня». Її опубліковано як на паперовому носії, так і на CD-ROM «Винаходи в Україні» і «Офіційний бюлетень "Промислова власність"», а також на веб-сайтах Держдепартаменту та Укрпатенту.

У 2006 році, в рамках заходів щодо актуалізації українськомовних міжнародних класифікацій об'єктів промислової власності, також перекладено з англійської на українську мову зміни та доповнення до 8-ї редакції Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрування знаків (МКТП) у зв'язку з набуттям чинності 9-ї редакції МКТП з 1 січня 2007 року.

У звітному році завершено створення інформаційно-довідкових систем (ІДС) міжнародних класифікацій об'єктів промислової власності у перекладі українською мовою, доступ до яких здійснюється через веб-сайти Держдепартаменту та Укрпатенту на безоплатній основі. У розділі «Бази даних» у 2006 році розміщені такі ІДС міжнародних класифікацій чинних редакцій:

- «Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрування знаків» (Ніццька класифікація);

- «Міжнародна патентна класифікація. Восьма редакція (2006). Базовий рівень»;

- «Міжнародна класифікація зображальних елементів знаків» (Віденська класифікація).

Функціонує також ІДС «Міжнародна класифікація промислових зразків» (Локарнська класифікація).

4.3. Офіційні та інформаційні видання

У звітному році значно збільшилися обсяги інформації, що публікується в офіційному бюлетені «Промислова власність». Так, у 2006 році видано 12 номерів офіційного бюлетеня обсягом 946,0 обліково-видавничих аркушів накладом 150 примірників, а також річний покажчик до бюлетенів за 2005 рік у 2-х томах загальним обсягом 101,9 обліково-видавничих аркушів накладом 130 примірників.

Крім того, здійснювався щомісячний випуск (по 12 дисків на рік) таких патентно-інформаційних продуктів на оптичних носіях інформації:

- CD-ROM «Офіційний бюлетень "Промислова власність"», який за змістом повністю відповідає його виданню на папері;

- CD-ROM «Винаходи в Україні», який містить відомості про зареєстровані патенти (деклараційні патенти) України на винаходи (корисні моделі) у вигляді структурованої інформації;

- CD-ROM «Знаки для товарів і послуг, які зареєстровані в Україні», що містить відомості про реєстрації знаків для товарів і послуг за поточний місяць: бібліографічні дані, зображення знаків та перелік товарів і послуг, згрупованих за класами згідно з Міжнародною класифікацією товарів і послуг для реєстрування знаків;

- DVD-ROM «Знаки для товарів і послуг, які зареєстровані в Україні» з відомостями про всі зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг за період з січня 1993 року до дати поточної реєстрації. DVD-ROM має потужну пошукову систему, яка дає користувачам можливість здійснювати такі види пошуку: предметний (тематичний), іменний, нумераційний, за класами МКТП (Ніццька класифікація) та за категоріями зображальних елементів знаків (Віденська класифікація) за 26-ма критеріями.

З червня 2006 року розпочався випуск акумулятивного оптичного диска DVD «Зареєстровані в Україні промислові зразки» з відомостями про всі зареєстровані в Україні промислові зразки за період з січня 1993 року до дати поточної реєстрації. Диск має потужну пошукову систему, яка дозволяє здійснювати вискоєфективний пошук за 35-ма критеріями, зокрема, предметний (тематичний), іменний, нумераційний, за класами Міжнародної класифікації промислових зразків (МКПЗ).

У звітному році продовжувалися роботи з удосконалення національної патентної доку-

ментації. Зміни форми та змісту подання відомостей, що публікуються в офіційному бюлетені «Промислова власність» та річному покажчику до нього, обумовлені відповідними змінами в нормативно-правовій базі сфери інтелектуальної власності України. Починаючи з дев'ятого номера офіційного бюлетеня запроваджено нові (за структурою, формою та дизайном) охоронні документи України на об'єкти промислової власності, відомості про які публікуються в офіційному бюлетені.

З метою забезпечення широкого кола користувачів інформацією стосовно національної патентної документації, основних положень нормативно-правової бази, що безпосередньо впливають на створення, удосконалення та уніфікацію патентної документації, а також видів охоронних документів України, які засвідчують набуття права на об'єкти промислової власності, у 2006 році вперше в Україні підготовлено та видано друком методичний посібник «Патентна документація України». Крім того, для забезпечення широкого кола фахівців практичними рекомендаціями щодо складання та подання заявок на об'єкти промислової власності, у звітному році підготовлено та видано друком такі методичні рекомендації та практичні посібники:

- «Складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок»;
- «Складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг»;
- «Особливості подання міжнародної заявки»;
- «Методичні рекомендації щодо складання та подання заперечення до Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності».

Фахівці Укрпатенту в галузі патентної документації та стандартизації брали активну участь у заходах, які здійснювалися в рамках діяльності Робочої групи зі стандартів та документації Постійного комітету BOIV з інформаційних технологій і були пов'язані з розробкою та переглядом стандартів BOIV, внесенням змін та доповнень до них.

Для забезпечення термінологічної та лінгвістичної підтримки національної системи охорони інтелектуальної власності Держдепартамент у звітному році завершив започаткований у 2005 році цикл публікацій неофіційних перекладів українською мовою деяких стандартів BOIV. Зокрема, в офіційних джерелах інформації Держдепартаменту та

засобах масової інформації у звітному році опубліковано стандарти BOIV ST. 9, ST. 14, ST. 17, ST. 60, ST. 80.

4.4. Впровадження нових інформаційних технологій в інформаційно-технологічні процеси діловодства за заявками на об'єкти промислової власності

Автоматизація інформаційно-технологічних процесів діловодства за заявками на об'єкти промислової власності (ОПВ) є одним із пріоритетних напрямків діяльності закладу експертизи — Укрпатенту, що передбачає розробку та впровадження відповідних високоефективних комп'ютерних систем та прикладних програмних засобів.

Завдяки впровадженню заходів, передбачених програмою автоматизації та концепцією розвитку комп'ютерно-інформаційного середовища, Укрпатент відзначається високим рівнем автоматизації технологічних процесів. Впроваджено автоматизовані системи діловодства за заявками на винаходи та корисні моделі, знаки для товарів і послуг, промислові зразки. Забезпечено автоматизацію бухгалтерської, планово-економічної, редакційно-видавничої та адміністративно-господарської діяльності.

Робочі місця експертів та спеціалістів обладнано програмно-технічними комплексами на основі сучасних комп'ютерів, підключених до локальної мережі, котра об'єднує понад 600 робочих станцій.

Метою подальшої автоматизації є забезпечення своєчасного та якісного опрацювання матеріалів заявок на ОПВ на всіх стадіях діловодства з використанням сучасних інформаційних технологій.

Основними завданнями впровадження нових інформаційних технологій є поступовий плановий перехід до електронної (безпаперової) технології обробки матеріалів заявок та проведення експертизи, зменшення обсягу ручної праці, нарощування функціональної потужності Укрпатенту як закладу експертизи та центру патентно-інформаційних ресурсів.

Під час виконання цих завдань враховуються: щорічне зростання вхідного потоку заявок на ОПВ; інтенсивний розвиток технічних та програмних засобів; відповідні стандарти та рекомендації; необхідність забезпечення безпеки конфіденційної інформації стосовно ОПВ.

Аналізуючи досвід впровадження і практичного застосування інформаційних техно-

логій у Всесвітній організації інтелектуальної власності та патентних відомствах провідних зарубіжних країн, а також враховуючи світову тенденцію інтенсивного розгортання процесів переходу на безпаперову (електронну) технологію передачі та опрацювання різноманітних документів було визначено, що актуальними першочерговими задачами, пов'язаними із впровадженням нових інформаційних технологій в Укрпатенті, є:

- побудова системи електронного технологічного та загального документообігу, котра передбачає використання електронних документів;

- створення та актуалізація центрального електронного архіву документів (ЦЕАД);

- розробка та поетапне впровадження системи електронного подання матеріалів заявок на ОПВ із застосуванням електронного цифрового підпису;

- створення єдиного централізованого електронного реєстру вхідних документів (заявочних первинних та вторинних);

- створення ряду інформаційно-реєстраційних та інформаційно-довідкових систем для потреб експертизи і ведення державних реєстрів охоронних документів на ОПВ, а також для патентно-інформаційного забезпечення заявників, патентних повірених та інших зацікавлених користувачів.

При виборі концептуального варіанту побудови системи електронного технологічного документообігу зусилля зосереджувалися на визначенні шляхів, алгоритмів та засобів створення єдиної інтегрованої системи, яка об'єднає всі документопотоки в єдиному пункті реєстрації, забезпечить введення, зберігання, ідентифікацію, доступ до кожного документа, їх функціональну маршрутизацію та контроль виконання, уніфікацію засобів організації формування реєстру та відправки вихідних документів.

Досягнення цієї мети передбачало виконання ряду завдань, а саме:

- 1) створення центрального електронного архіву документів;

- 2) забезпечення можливості пошуку будь-якого документа за багатьма критеріями;

- 3) забезпечення автоматизації більшості стандартних операцій з реєстрації, підготовки документів, відправки кореспонденції;

- 4) забезпечення оперативного автоматизованого розподілу документів між підрозділами та спеціалістами;

Семінар «Стан та перспективи впровадження системи електронного подання заявок на об'єкти промислової власності в Україні». Справа наліво: заступник голови Держдепартаменту Володимир Дмитришин, перший заступник директора Укрпатенту Петро Іваненко та начальник відділення патентно-інформаційного забезпечення Укрпатенту Алла Кочеткова

- 5) забезпечення автоматизованого контролю виконання документів;

- 6) забезпечення моніторингу робочого навантаження фахівців структурних підрозділів та перерозподілу обсягів робіт між ними;

- 7) інтеграція окремих програмних розробок за критеріями функціональної однорідності.

На кінець 2006 року майже всі заплановані розробки були завершені. Впровадження та комплексні випробування системи електронного технологічного документообігу розпочинаються у січні 2007 року.

ЦЕАД є основним структурним підрозділом системи електронного технологічного документообігу, призначеним для зберігання, генерації, обробки, пошуку електронних документів, що стосуються ОПВ. Тут накопичуються як первинні, так і вторинні матеріали (документи) щодо заявок. Формати представлення документів дозволяють здійснювати їх пошук за ключовими словами, номерами, датами. Документи в ЦЕАД групуються за номерами заявок. Так вирішується задача організації «електронного досьє» заявок. Документи зберігаються як в оцифрованому вигляді, так і у форматі зображення, що дає змогу отримати копію оригінального документа.

У 2006 році здійснено необхідні розробки і в другому півріччі розпочато дослідну експлуатацію ЦЕАД. Для його актуалізації впроваджено технологію поточного сканування вхідних документів, їх розпізнавання, оцифрування та перетворення форматів.

Перший заступник директора Укрпатенту Петро Іваненко (праворуч) та начальник сектору Укрпатенту Денис Шеверун біля демонстраційного стенду виставки «Винаходи та інновації-2006»

Одночасно з заснуванням ЦЕАД, який є системою, що складається з програмних модулів, бази даних та кількох серверних процедур і функцій, розроблено технологію створення та завантаження до електронного архіву і технологічної бази даних автоматизованої системи «Винаходи» ретроспективних патентних документів, а саме повних описів до патентів на винаходи у форматі зображень, формул, рефератів.

Так, у другому півріччі звітного року до цієї системи завантажено понад 11 тисяч формул винаходів за заявками, поданими у 1993—2002 рр. Крім того, підготовлено та завантажено 6 тисяч рефератів.

У 2006 році продовжувались роботи із запуску системи електронного подання заявок на об'єкти промислової власності. Головною метою впровадження цієї системи є забезпечення заявників та їх довірених осіб (патентних повірених) сучасними, швидкісними, ефективними, надійними та якісними програмно-технологічними засобами, які дозволять здійснювати автоматизовані процедури підготовки, оформлення, контролю і передачі матеріалів заявок на ОПВ та процедури електронного обміну інформацією із закладом експертизи.

На кінець 2006 року доопрацьовано модулі онлайнової системи електронного подання матеріалів заявок на ОПВ із застосуванням електронного цифрового підпису, що дасть заявникам можливість ефективно використовувати систему для подання первинних та вторинних матеріалів заявок за всіма ОПВ.

Зазначена система буде впроваджена в експлуатацію в першому кварталі 2007 року

після включення в її структуру програмних модулів, які забезпечують накладання електронного цифрового підпису на відповідні документи стосовно заявок на ОПВ. На зразок функціонуючих у розвинутих країнах систем, електронне подання матеріалів заявок на ОПВ в Україні використовуватиметься разом з традиційним паперовим способом подання і стане підсистемою загального електронного документообігу. Тому, водночас з розробкою програмних модулів системи електронного подання матеріалів заявок на ОПВ, в 2006 році відпрацьовували алгоритми інтеграції всіх потоків документів у єдину систему електронної реєстрації документів (Е-реєстр) та технологічного документообігу.

З метою забезпечення умов для підвищення продуктивності та якості патентно-пошукових робіт при здійсненні інформаційних пошуків за заявками на винаходи в Укрпатенті у 2006 році було створено пошуковий портал, інтегрований з системою підтримки прийняття рішення та динамічною базою знань. Інтегрований пошуковий портал забезпечує комплексне патентно-інформаційне обслуговування запитів експертів на пошук патентної документації на основі використання єдиного інтерфейсу користувача для доступу до різноманітних джерел (локальних та віддалених) патентної та непатентної документації, зокрема до патентних інформаційних систем через Інтернет (esr@cenet, USPTO, JAPIO та інших). Система підтримки прийняття рішень надає можливість автоматизувати процес підготовки звіту про пошук.

Згідно з планом заходів щодо забезпечення ефективного використання вітчизняними та зарубіжними користувачами національної патентної документації, класифікованої за українською версією МПК-8, у 2006 році розроблено та впроваджено автоматизовану систему «Управління українською версією МПК». Її впровадження забезпечує Укрпатент засобами ведення української версії МПК, які включають:

- завантаження даних МПК до бази даних;
- формування файлів для перекладу МПК українською мовою;
- генерацію XML-файлу української версії МПК;
- формування оригінал-макета для публікації на паперовому носії;
- створення української HTML-версії МПК для розміщення на веб-сайті Укрпатенту.

У 2006 році також були проведені роботи з удосконалення існуючих баз даних та створення нових інформаційно-довідкових систем з доступом як у локальному режимі, так і через мережу Інтернет. Так, для потреб заявників створено локальну інформаційно-довідкову систему, яка надає довідки та відповіді на численні типові запитання. Система є інформаційним кіоском, розташованим у фойє Укрпатенту. Заявники можуть самостійно переглядати типові запитання та отримувати на них відповіді. В систему можна вводити нові запитання, відповіді на які будуть підготовлені та розміщені в системі.

Для роботи з інтерактивними базами даних, впровадженими для доступу через мережу Інтернет у попередні роки, в 2006 році розроб-

лені нові інтерфейси з розширеними функціональними можливостями пошукових систем.

4.5. Розвиток веб-сайтів Держдепартаменту та Укрпатенту

Система правової охорони інтелектуальної власності представлена у мережі Інтернет веб-сайтами: www.sdip.gov.ua, www.ukrpatent.org, www.ip-centr.kiev.ua, www.uacrr.kiev.ua, www.iipl.ukrpatent.org, www.fabrika-idei.kiev.ua.

У 2006 році на сторінках веб-сайту Держдепартаменту (www.sdip.gov.ua) розміщено понад 560 інформаційних матеріалів, внесено необхідні зміни та відповідні доповнення. Щоденно поповнюється стрічка новин. Працюють три версії (українською, росій-

Таблиця 4.2. Статистичні дані щодо роботи веб-сайту Держдепартаменту за даними служби Webalizer Version 2.01 (1 січня—31 грудня 2006 р.)

Місяць	В середньому за день		Всього за місяць		
	сторінок	відаідувань	Кбайт	відаідувань	сторінок
Грудень	10108	2000	14174086	62008	313349
Листопад	9379	1644	13260880	49324	281373
Жовтень	13557	1485	15926058	46042	420268
Вересень	29623	1456	29061508	43680	888693
Серпень	24427	1310	24210515	40636	757253
Липень	14134	1611	15092569	49941	436182
Червень	8892	1771	10419967	53158	266768
Травень	9328	1744	12222373	54089	289170
Квітень	9050	1696	10068138	50691	271501
Березень	12338	1903	14466474	59017	382503
Лютий	17713	1560	17608842	43687	495975
Січень	13269	987	12338748	62008	256844
Всього	171818	19187	188850156	614481	5061879

Таблиця 4.3. Статистичні дані щодо роботи веб-сайту Укрпатенту за даними служби Webalizer Version 2.01 (1 січня—31 грудня 2006 р.)

Місяць	В середньому за день		Всього за місяць		
	сторінок	відвідувань	Кбайт	відвідувань	сторінок
Грудень	11483	968	11335155	30026	355357
Листопад	17735	723	16044147	21709	532069
Жовтень	11958	634	10344402	19656	370726
Вересень	8575	514	7556245	15434	257267
Серпень	6988	482	6545221	14954	216639
Липень	11008	516	6614600	10848	231178
Червень	10639	590	8293795	17716	319182
Травень	9248	575	8085101	17841	286717
Квітень	9680	588	8437073	16491	271055
Березень	11391	695	11312489	21575	353142
Лютий	8699	516	8564219	14471	243574
Січень	5684	361	5698788	11421	168545
Всього	123068	7162	108831235	212142	3605451

ською, англійською мовами). Кожного місяця зростає відвідуваність веб-сайту (таблиця 4.2). Сайт постійно займає провідні позиції в рейтингу www.topping.com.ua серед 120 сайтів органів державної влади.

У звітному році впроваджено низку заходів з метою підвищення інформативності веб-сайту. Постійно діє інформаційний блок «Актуально»; рубрику «Каталог послуг» доповнено новими матеріалами, зокрема формами офіційних бланків; розміщено оновлений Реєстр патентних повірених з розширеними можливостями пошуку та подання інформації; рубрику «Запитання голові ДДІВ» (працює в режимі онлайн) реорганізовано в «Електронні приймальні керівництва ДДІВ». Протягом 2006 року у ній опубліковано

близько 80 відповідей на типові запитання відвідувачів веб-сайту щодо охорони прав інтелектуальної власності.

Країнами-відвідувачами сайту є США, Росія, Білорусь, Німеччина, Польща, Молдова, Чехія, Нідерланди, Франція, Канада, Італія, Австрія та ін.

Головну увагу відвідувачів веб-сайту www.ukrpatent.org привертає інформація щодо подання заявок на об'єкти промислової власності, бази даних та інформаційно-довідкові системи, а також законодавчі акти.

Веб-сайт Укрпатенту постійно займає провідні позиції серед 70 учасників у розділі «Експертиза» загального рейтингу сайтів www.topping.com.ua. Сайт постійно поповнюється актуальною інформацією.

5 Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності

Третє засідання українсько-американської Групи співпраці з питань забезпечення виконання законодавства у сфері інтелектуальної власності. В першому ряду зліва направо: перший заступник голови Державного департаменту Валентин Чеботарьов; голова Держдепартаменту Микола Паладій; начальник відділу європейської інтеграції та міжнародного співробітництва Держдепартаменту Олена Щербакова

5.1. Вступ України до СОТ та інтеграція в ЄС

Вступ України до СОТ є одним з пріоритетів її зовнішньоекономічної політики і розглядається як системний фактор розвитку національної економіки.

Протягом 2006 року відбулися важливі події, пов'язані зі вступом України до СОТ, в яких активну участь брали представники Держдепартаменту. Зокрема:

— у березні в м. Женева (Швейцарія) відбулося неформальне засідання Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ, в рамках якого, з метою завершення вступу до СОТ, проводився раунд двосторонніх переговорів щодо доступу до ринків товарів та послуг з делегаціями Австралії, ЄС, Панами, Тайваню, Киргизії та Вірменії;

— у лютому–березні проходив черговий раунд двосторонніх переговорів та консультацій зі США та Канадою в рамках вступу України до СОТ. Держдепартамент, у межах компетенції, сприяв узгодженню проблем-

них питань переговорного процесу зі США, зокрема, протягом року надавав США інформацію стосовно захисту прав інтелектуальної власності в Україні. У березні 2006 року двосторонні переговори зі США завершилися підписанням двостороннього протоколу щодо доступу до ринків товарів та послуг;

— у червні в м. Женева (Швейцарія) відбулося XVI офіційне засідання Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ, на якому обговорювалися оновлений проект звіту Робочої групи разом із роз'яснювальними матеріалами, наданими Україною, стан

справ у питаннях двосторонніх переговорів з доступу до ринків товарів та послуг, зміни у національному законодавстві та наступні кроки діяльності Робочої групи. За результатами засідання чітко визначено перелік положень проекту Звіту Робочої групи, які потребували законодавчого підтвердження з боку України;

— у вересні відбулися двосторонні консультації з питань вступу України до СОТ з представниками Європейської Комісії, під час яких узгоджено окремі параграфи проекту Звіту Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ;

— у жовтні проходили неформальне засідання Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ, двосторонні консультації з Європейською Комісією та двосторонні консультації з Тайванем та Киргизстаном. Основним питанням, котре розглядалося на засіданні Робочої групи, було законодавче забезпечення вступу України до СОТ та формування остаточної редакції про-

Голова Держдепартаменту Микола Паладій і начальник відділу європейської інтеграції та міжнародного співробітництва Держдепартаменту Олена Щербакова (на фото ліворуч) під час зустрічі з керівником проектів для країн СНД та Монголії Європейського патентного відомства (ЄПВ) пані Ніною Формбі (на фото праворуч)

екту Звіту. На сьогодні Україна завершила двосторонні переговори зі всіма країнами-членами Робочої групи, крім Киргизстану.

Здійснюючи заходи, спрямовані на належне виконання Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами і їх державами-членами та Плану дій Україна-ЄС, українська та європейська сторони в 2006 році започаткували Діалог з питань захисту прав інтелектуальної власності між Європейською Комісією та Україною для вирішення питань у сфері інтелектуальної власності, які становлять взаємний інтерес сторін.

У рамках Діалогу відбулися два засідання Робочої групи з питань поліпшення захисту прав інтелектуальної власності в Україні, під час яких розглядалися питання щодо розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні; географічних зазначень; колективного управління у сфері авторського права і суміжних прав; захисту прав інтелектуальної власності та боротьби з правопорушеннями у цій сфері тощо. Європейська сторона визнала прогрес в Україні щодо роботи з приведення національного законодавства до Угоди TRIPS та виконання зобов'язань в рамках Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС (УПС).

Крім того, протягом 2006 року відбувся ряд засідань підкомітетів Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС. Зокрема, у червні в м. Брюссель відбулися восьме спільне засідання підкомітету № 1 «Торгівля та інвестиції» та друге спільне засідання підкомітету № 3 «Політика у сфері підприємств, конкуренція, співробітництво в регуляторній

сфері» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС і консультації щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, на яких з європейською стороною були обговорені питання захисту прав інтелектуальної власності та подальшого двостороннього співробітництва.

Держдепартамент, у межах компетенції, також брав участь в опрацюванні проекту Угоди про створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським союзом.

5.2. Співробітництво з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності

Звітний рік був досить ефективним у сфері інтенсифікації співробітництва України зі Всесвітньою організацією інтелектуальної власності.

У рамках реалізації Угоди про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та ВОІВ та Рамкової угоди про співробітництво між Міністерством освіти і науки України спільно з ВОІВ здійснено важливі кроки, спрямовані на координацію діяльності уряду з метою удосконалення системи інтелектуальної власності в Україні.

У 2006 році українські фахівці брали активну участь у засіданнях робочих груп та постійних комітетів ВОІВ: з програми та бюджету, з авторського права та суміжних прав, з торговельних марок, промислових зразків та географічних зазначень, з патентного права тощо.

У звітному році здійснено широкую реструктуризацію системи програмної та бюджетної діяльності ВОІВ з акцентом на подальше залучення держав-членів до визначення пріоритетів програми та бюджету, їх

формування та виконання. Україна як член Регіональної групи країн Кавказу, Центральної Азії та Східної Європи подала ряд пропозицій стосовно удосконалення розподілу бюджетних коштів у регіональних групах та зробила наголос на дотриманні принципу рівності представництва держав-членів у штаті співробітників ВОІВ за географічним критерієм. Зазначені пропозиції отримали підтримку багатьох держав-членів ВОІВ, а їх впровадження дозволить забезпечити ефективніше виконання основних програм розвитку та більшу управлінську гнучкість ВОІВ.

У вересні 2006 року українська делегація на чолі з головою Державного департаменту інтелектуальної власності М.В. Паладієм брала участь у 42-й серії засідань Асамблеї держав-членів ВОІВ, на якій було визначено основні пріоритетні напрямки діяльності Організації, спрямовані на зміцнення та багатостороннє вдосконалення глобальної системи правової охорони інтелектуальної власності. Участь делегації України була дуже важливою для виявлення нагальних проблем у сфері інтелектуальної власності, вирішення питань подальшого співробітництва між Україною, ВОІВ та іншими міжнародними та регіональними організаціями.

Надзвичайно ефективною в плані визначення пріоритетів майбутньої співпраці України та ВОІВ стала серія зустрічей української делегації на чолі з головою підкомітету з питань інтелектуальної власності Комітету з питань освіти та науки Верховної Ради України В.І. Полохало з керівним складом ВОІВ, яка проходила в рамках неофіційної сесії Комітету ВОІВ з програми та бюджету, котра проходила 11—13 грудня 2006 року. У процесі переговорів прийнято важливі рішення щодо впровадження в Україні проекту «Дослідження внеску індустрії авторського права до національної економіки», проведення експертами ВОІВ комплексної оцінки законодавства України у сфері ІВ та залучення керівництва ВОІВ до обговорення нагальних питань захисту прав ІВ в рамках парламентських слухань, які мають відбутися у березні 2007 року.

Під час серії зустрічей представників України з керівництвом ВОІВ було висловлене

взаємне бажання та готовність до подальшого ефективного співробітництва між Україною та ВОІВ щодо реалізації спільних проектів, спрямованих на вдосконалення системи правової охорони інтелектуальної власності як у національному, так і в глобальному масштабах.

У 2006 році у рамках реалізації програм, метою яких є підвищення фахового рівня спеціалістів Держдепартаменту, відбулися візити українських представників до Швеції, Сполученого Королівства та Швейцарії. Під час візитів українські фахівці брали участь у спеціалізованих тренінгах та семінарах, організованих ВОІВ та національними патентними відомствами, зокрема з питань управління та адміністрування в системі охорони прав інтелектуальної власності. Проведено ряд робочих зустрічей спеціалістів Держдепартаменту з представниками державних установ та провідних організацій приймаючих країн у сфері охорони та реалізації прав інтелектуальної власності.

Міжнародний семінар з питань апеляційних процедур у сфері захисту прав інтелектуальної власності. Голова Держдепартаменту Микола Паладій та представники Департаменту торгівлі США Хелді Джонсон (ліворуч) і Ннамді Езера

У ході здійснення зазначених програм обговорювалися питання щодо розвитку та зміцнення співробітництва між відповідними установами, підприємствами та організаціями для подальшого розвитку подібних міжнародних ініціатив, заохочення взаємних візитів науковців, спеціалістів та іншого відповідного персоналу для реалізації проектів у сфері авторського права та суміжних прав, обміну інформацією та публікаціями, котрі представляють взаємний інтерес, організації наукових семінарів, конференцій, симпозіумів та інформаційно-освітнянських курсів у межах взаємних інтересів тощо.

5.3. Співробітництво з Європейським патентним відомством

У 2006 році в рамках традиційного співробітництва Державного департаменту інтелектуальної власності з Європейським патентним відомством сталися кілька важливих подій.

Зокрема, за підтримки ЄПВ організовано візит української делегації до Центру ефективного вирішення спорів (CEDR), який знаходиться у м. Лондоні, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії. У складі української делегації, яку очолював голова Держдепартаменту М.В. Паладій, були члени Апеляційної палати Держдепартаменту та заступник голови Вищого господарського суду, голова Судової палати з розгляду справ, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності, В.С. Москаленко. Метою візиту українських фахівців була участь у навчальній програмі з питань позасудового вирішення спорів (медіації) за допомогою посередника (медіатора).

У рамках навчальної програми з питань альтернативного вирішення спорів учасники ознайомилися з історією розвитку медіації у Сполученому Королівстві, отримали загальну інформацію про медіацію та інші види альтернативного вирішення спорів, ознайомилися з перевагами та недоліками медіації. Програма включала також ознайомлення з особливостями проведення медіації у справах між сторонами, що представляють різні культури та нації. Велика увага приділялася також психологічним аспектам проведення медіації.

Опрацьовується питання проведення семінару з питань медіації у співпраці з фахівцями Центру ефективного вирішення спорів, які вже надали попередню згоду. Це сприятиме підвищенню рівня знань спеціалістів з питань інтелектуальної власності, юристів, суддів, підприємців, інших зацікавлених у проблемі альтернативних методів вирішення спорів осіб. Актуальною є також організація підготовки професійних українських медіаторів. Це має бути першим кроком на шляху створення Центру медіації, в якому розглядатимуться спори у сфері інтелектуальної власності за допомогою медіаторів, що сприятиме зменшенню кількості звернень до судів України, значному заощадженню сторонами власних фінансових ресурсів та часу.

У 2006 році Держдепартамент у співпраці з Європейським патентним відомством ор-

ганізував у Києві тренінг для експертів ДП «Український інститут промислової власності», до участі в якому також були запрошені експерти Федерального інституту промислової власності Російської Федерації. Тренінг проходив під керівництвом досвідчених фахівців ЄПВ у формі чотирьох семінарів, кожен з яких присвячувався різним технічним напрямкам — неорганічній та загальній хімії, органічній хімії та фармацевтиці, комп'ютерному забезпеченню та методам ведення бізнесу, а також біотехнологіям. Найактивніших учасників семінарів обрано для участі у навчальному тренінгу у штаб-квартирі Європейського патентного відомства в м. Мюнхені (Німеччина), під час якого українські фахівці протягом місяця на робочих місцях у різних підрозділах ЄПВ знайомилися з процедурою експертизи та видачі європейських патентів, розглядали практичні галузеві питання з експертами ЄПВ.

Протягом року українські фахівці традиційно брали участь у навчальних семінарах та програмах, що проводить ЄПВ. Завдяки цьому представники державної системи інтелектуальної власності України мали можливість ознайомитися з останніми європейськими тенденціями у сфері охорони інтелектуальної власності, підвищити свій професійний рівень та запозичити досвід роботи головного Патентного відомства Європейського Союзу.

5.4. Двостороннє співробітництво

У 2006 році важливою складовою діяльності Держдепартаменту стала ефективна реалізація двостороннього співробітництва України з іноземними державами у сфері правової охорони інтелектуальної власності. Договірною-правовою базою такого співробітництва є міжнародні двосторонні та багатосторонні угоди, укладені між Україною та іноземними державами на міждержавному, міжурядовому та міжвідомчому рівнях.

З метою розширення договірної-правової бази двостороннього співробітництва у сфері правової охорони інтелектуальної власності Держдепартамент продовжував роботу з узгодження з усіма зацікавленими державними органами проекту Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що створені та надані в ході двостороннього військово-технічного співробіт-

Прес-конференція «Україна — не Фінляндія. Але може такою стати». Зправа наліво: голова Держдепартаменту Микола Паладій; прес-секретар Держдепартаменту Надія Дроган; координатор з міжнародних та юридичних справ Національної ради з патентів та реєстрації Рита Ларья; представник відділу міжнародної технічної політики технологічного департаменту Міністерства торгівлі та промисловості Ірмелі Макі; директор компанії «TEKES» Карі Комулаїнен

ництва», яка після завершення відповідної процедури буде подана для затвердження КМУ. У цьому ж контексті Держдепартамент розробив та підготував до підписання проєкт Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про взаємну охорону прав на результати інтелектуальної діяльності, що використовуються та отримані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва. Зазначену Угоду було підписано 22 грудня 2006 року в рамках візиту до України Президента Російської Федерації В. Путіна.

У 2006 році тривала робота з узгодження з грузинською стороною та проведення внутрішньодержавної процедури погодження проєктів Угоди між Україною та Грузією про взаємну правову охорону географічних зазначень для вин, спиртних напоїв та мінеральних вод та відповідного розпорядження Президента України. Підписання Угоди планується у 2007 році.

Держдепартамент приділяє значну увагу налагодженню тісних партнерських зв'язків з патентними відомствами іноземних країн. Зокрема, у 2006 році Держдепартамент продовжив роботу з узгодження проєкту Угоди між Міністерством освіти і науки України та Міністерством економіки і транспорту Угорської Республіки про співробітництво у сфері інтелектуальної власності.

Крім того, у звітному році Держдепартамент брав участь в опрацюванні та погодженні: проєктів угод між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Індія про співробітництво у сфері науки та технологій, між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки

Перу про взаємне визнання і захист найменувань місць походження товарів, які містять положення про правову охорону об'єктів права інтелектуальної власності; Рамкової угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Алжирської Народної Демократичної Республіки про співробітництво у сфері дослідження та використання космічного простору в мирних цілях; Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Алжирської Народної Демократичної Республіки про військово-технічне співробітництво; Меморандуму між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісламської Республіки Пакистан про взаєморозуміння щодо співробітництва у військовій та оборонно-промисловій галузях.

Представники державної системи правової охорони інтелектуальної власності брали участь у ряді заходів, спрямованих на зміцнення двосторонніх відносин, підвищення кваліфікації українських спеціалістів шляхом обміну досвідом з різних питань.

З метою ознайомлення з передовим європейським досвідом в інноваційній сфері, зокрема щодо функціонування технопарків, бізнес-інкубаторів, підприємств та вищих навчальних закладів, які застосовують у своїй діяльності інноваційні принципи, у період з 13 по 15 червня 2006 року у м. Києві за ініціативою та безпосередньою координацією Держдепартаменту було здійснено заходи у рамках «круглого столу» за участі представників Міністерства торгівлі та промисловості Фінляндської Республіки, Національної ради з патентів та реєстрацій Фінляндської Республіки та фінської компанії «TEKES». Під час цих зустрічей обговорювалися питання, що

Директор з європейських зв'язків Міжнародної конфедерації товариств авторів і композиторів (CISAC/BIEM) Мітко Чатальбашев, начальник юридичного управління ДП УААСП Сергій Кур'янов, президент Молдовського авторського товариства ASDAC Анатоль Кіряк, директор ДП УААСП Сергій Бондаренко (зліва направо) під час засідання Європейського комітету CISAC в м. Бухаресті (Румунія)

є важливими для організації подальших практичних заходів, спрямованих на удосконалення механізмів реалізації чинного законодавства України у сфері інтелектуальної власності.

У звітному році продовжувалося активне співробітництво Державного департаменту інтелектуальної власності із Сполученими Штатами Америки. Відбулися три засідання Українсько-американської групи співпраці з питань забезпечення виконання законодавства у сфері інтелектуальної власності, в яких брали участь представники всіх державних органів України, задіяних у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності, громадських організацій та Посольства США в Україні. Група співпраці відіграє роль ефективного засобу досягнення актуальних цілей та вирішення завдань, які постають перед правовласниками та державними органами, задіяними у сфері правової охорони інтелектуальної власності.

Крім того, українські фахівці брали участь у навчальних програмах Всесвітньої Академії інтелектуальної власності при Патентному відомстві США, присвячених питанням патентів, торговельних марок, авторського права та суміжних прав.

За підтримки Програми розвитку комерційного права при Міністерстві торгівлі США у вересні 2006 року проведено «круглий стіл», темою якого було вдосконалення законодавства України з питань правової охорони інтелектуальної власності, під час яко-

го українські експерти разом з дослідченими іноземними фахівцями опрацювали проекти законів України у сфері інтелектуальної власності з метою забезпечення їх відповідності міжнародним стандартам.

5.5. Співробітництво з країнами СНД

У рамках реалізації багатостороннього співробітництва у сфері захисту прав інтелектуальної власності у роботі 12-го (1—2 березня 2006 року, м. Мінськ, Республіка Білорусь) та 13-го (25—26 жовтня 2006 року, м. Москва, Російська Федерація) засідань Спільної робочої комісії держав-учасниць Угоди про співробітництво з припинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності брав участь Повноважний представник Уряду України

у Комісії, заступник голови Держдепартаменту В.П. Чеботарьов. Під час 13-го засідання Комісії сторони вирішили провести 14-те засідання у м. Києві (Україна) у травні 2007 року.

Представники державної системи правової охорони інтелектуальної власності України брали участь у черговому 15-му засіданні Міждержавної ради з питань охорони промислової власності країн Співдружності Незалежних Держав та міжнародному семінарі з актуальних питань захисту прав інтелектуальної власності і проблем участі у Світовій Організації Торгівлі, котрий відбувся у період з 11 по 15 червня 2006 року у м. Чолпон-Ата, Киргизька Республіка. Семінар було організовано Державним агентством з науки та інтелектуальної власності при Уряді Киргизької Республіки (Киргизпатент) спільно із Всесвітньою Організацією Інтелектуальної Власності та Євразійською Патентною Організацією.

5.6. Співробітництво організацій колективного управління

У березні 2006 року Українське агентство з авторських та суміжних прав відвідали генеральний секретар Міжнародного бюро товариств з механічних прав (BIEM) Рональд Муй та директор з європейських зв'язків Міжнародної конфедерації товариств авторів і композиторів (CISAC/BIEM) Мітко Чатальбашев. У ході візиту обговорено питання розвитку колективного управління в Україні, зокрема в галузі механічних прав. Р. Муй та

М. Чатальбашев також ознайомились з результатами діяльності УААСП за кілька останніх років.

26 та 27 квітня 2006 року в м. Бухаресті (Румунія) відбулося засідання Європейського комітету CISAC, на якому з доповіддю про авторське право в Україні виступив директор УААСП С.В. Бондаренко. За результатами доповіді було прийнято резолюцію «Ситуація у сфері авторського права в Україні» для наголошення на необхідності виконання чинного законодавства України стосовно виплати авторської винагороди телерадіокомпаніями, операторами кабельного телебачення та іншими користувачами. Європейський комітет CISAC підтримав намагання УААСП використовувати всі правові засоби з тим, щоб забезпечити захист прав українських та іноземних авторів.

1—2 червня 2006 року у Парижі (Франція) проходило засідання Генеральної Асамблеї Міжнародної конфедерації авторських та композиторських товариств (CISAC). На ньому прийнято зміни та доповнення до статуту CISAC, розглянуто фінансові питання, річний звіт діяльності CISAC, здійснено прийом нових членів. Відбулося кілька зустрічей представників УААСП із представниками авторсько-правових товариств – партнерів УААСП, у ході яких обговорювалися питання подальшого співробітництва.

10—11 жовтня 2006 року в УААСП з робочим візитом перебував віце-президент американського товариства композиторів, авторів та видавців ASCAP Девід Сафір (David Safir). Товариство ASCAP представляє інтереси понад 250 000 американських авторів та забезпечує у США збирання понад 50% авторської винагороди за публічне виконання творів. Девід Сафір зустрівся з керівниками структурних підрозділів УААСП. У ході зустрічі обговорювалися питання зборів та розподілу авторської винагороди, а також судової практика агентств. Зарубіжний гість поділився досвідом роботи у сфері публічного виконання творів у США. Візит Девіда Сафіра сприяв налагодженню взаємовигідних зв'язків між УААСП та ASCAP.

23—24 жовтня 2006 року УААСП відвідав Гельмут Кожужек, директор з юридичних та

комерційних питань AGICOA – Асоціації міжнародного колективного управління аудіовізуальними творами (Швейцарія), яка захищає права виробників аудіовізуальних творів у галузі кабельної ретрансляції телевізійних програм в усьому світі.

15—17 листопада 2006 року група фахівців перебувала з робочим візитом в організації колективного управління — Агентстві литовської асоціації із захисту авторських прав (LATGA-A). Метою візиту було налагодження співпраці з литовськими колегами та обмін досвідом роботи з різними категоріями правовласників і користувачів авторських прав. Керівники структурних підрозділів LATGA-A детально поінформували українських гостей про набутий досвід у становленні системи колективного управління в Литві, а також про форми і методи роботи з користувачами авторських прав, зокрема телерадіоорганізаціями.

16—17 листопада 2006 року в Будапешті (Угорщина) проходив семінар з механічних прав, організований Міжнародним бюро товариств з механічних прав (BIEM). У ньому брали участь представники понад 30 авторських товариств Східної та Західної Європи. Вискокваліфіковані експерти висвітлили питання ліцензування off-line використання, включаючи нові формати (DVD, DualDisc, Bundles&CD-Extra), центральних ліцензійних угод, ліцензування певного on-line використання, звітності та розподілу зборів за механічні права, аудиту, антипіратства.

13—14 грудня 2006 року група фахівців УААСП перебувала з робочим візитом у Польському авторському товаристві (ZAIKS), з яким УААСП уклало договори про взаємне представництво інтересів. Українська делегація ознайомилася з діяльністю ZAIKS у сфері збору та розподілу гонорару, а також системою створення та функціонування регіональних представництв. Польські колеги розповіли українським гостям про роботу з користувачами авторських прав, зокрема з операторами кабельного телебачення, поділилися досвідом ведення судових справ. У ході візиту зміцнилися дружні стосунки між УААСП та ZAIKS та погоджено плани подальшого співробітництва.

6 Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності. Стимулювання творчої діяльності

6.1. Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців

У 2006 році в рамках навчально-науково-виробничого комплексу «Академія інтелектуальної власності», до складу якого входять Державний департамент інтелектуальної власності, Інститут інтелектуальної власності і права (ІВП), ДП «Український інститут промислової власності» та ДП «Українське агентство з авторських і суміжних прав», розроблено Галузевий стандарт вищої освіти «Підготовка спеціаліста за спеціальністю специфічних категорій 7.000002 «Інтелектуальна власність» та суттєво вдосконалено Галузевий стандарт вищої освіти «Підготовка магістра за спеціальністю специфічних категорій 8.000002 «Інтелектуальна власність». Ці стандарти затверджені Міністерством освіти і науки України (МОН) і є обов'язковими для всіх вищих навчальних закладів України. Нова редакція Галузевого стандарту вищої освіти «Підготовка магістра за спеціальністю специфічних категорій 8.000002 «Інтелектуальна власність» передбачає підготовку інноваційних менеджерів, яких так бракує в Україні.

У звітному періоді 16 вищих навчальних закладів України продовжували підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності. Зокрема, ІВП, провідним вищим навчальним закладом у цій галузі, що підтвердив акредитацію на підготовку фахівців за спеціальністю 7(8).000002 «Інтелектуальна власність», підготовлено 73 спеціалісти та 38 магістрів за спеціальністю «Інтелектуальна власність». Серед них — державні службовці, судді та фахівці органів судової влади, державної системи правової охорони інтелектуальної власності, МВС, патентно-юридичних компаній, науково-дослідних інститутів, вищих навчальних закладів, підприємств тощо.

Виконуючий обов'язки ректора Інституту інтелектуальної власності і права Павло Цибульов

Державне замовлення на підготовку фахівців за спеціальністю 7(8).000002 «Інтелектуальна власність» освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліста та магістра у 2006 році становило 55 спеціалістів та 56 магістрів.

З метою підвищення якості підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності та сприяння кадровому забезпеченню вищих навчальних закладів науково-педагогічними працівниками, які викладають навчальні дисципліни з питань інтелектуальної власності, Держдепартамент спільно з ІВП у 2006 році провів курси підвищення кваліфікації у сфері інтелектуальної власності для 40 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

Докладалися зусилля до розвитку дистанційної форми навчання у сфері інтелектуальної власності. Курс україномовного модуля дистанційного навчання «Основи інтелектуальної власності» Всесвітньої Академії BOIV у 2006 році успішно завершили 14 осіб з Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Київської, Рівненської, Харківської та Хмельницької областей.

У 2006 році ІВП спільно з Асоціацією розвитку бізнесу вперше випустив аудіовізуальний навчальний курс на CD-ROM «Комерціалізація Вашої інтелектуальної власності: виявлення комерційно значущих об'єктів, їх оцінка та ефективний продаж». Для забезпечення навчального процесу за спеціальністю «Інтелектуальна власність» у звітному періоді ІВП видав 4960 примірників навчальних посібників 17 найменувань.

У 2006 році у Держдепартаменті та на підприємствах пройшли практику за спеціальностями «Інтелектуальна власність» і «правознавство» 46 студентів з вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

Проведено курси базової підготовки оцінювачів прав інтелектуальної власності. Свідчення оцінювачів прав інтелектуальної власності отримали шість осіб.

Держдепартамент здійснював підготовку та атестацію представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), розглядав скарги кандидатів у патентні повірені на рішення Атестаційної комісії Держдепартаменту про відмову в допуску до кваліфікаційних екзаменів, а також атестації і скарги на дії патентних повірених, пов'язані з неналежним виконанням ними професійних обов'язків, контролював дотримання патентними повіреними вимог чинного законодавства у сфері інтелектуальної власності, здійснював ведення Державного реєстру патентних повірених.

З метою удосконалення порядку атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених) видано наказ МОН від 25.07.2006 р. № 556 «Щодо питань атестації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених)», яким затверджено Порядок атестації

Перший заступник голови Держдепартаменту Володимир Жаров вручає диплом випускнику ІВП, завідувачу кафедри інформатики та інтелектуальної власності НТУ «ХПІ» Михайлу Солощук

представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених). Наказом Держдепартаменту від 08.09.2006 р. № 101 затверджено Положення про Атестаційну комісію Держдепартаменту, а рішенням Атестаційної комісії Держдепартаменту (протокол № 1 від 08.09.2006 р.) — Порядок складання кваліфікаційних екзаменів кандидатами у представники у справах інтелектуальної власності (патентними повіреними). Атестаційна комісія Держдепартаменту у 2006 році атестувала 10 осіб. Станом на 1 січня 2007 року в Україні зареєстровано 307 патентних повірених, які надають послуги у сфері охорони прав інтелектуальної власності в 19 областях України та Автономній Республіці Крим.

6.2. Науково-практичні конференції та семінари

У 2006 році Держдепартамент організував та провів понад 20 конференцій і семінарів з найактуальніших питань, пов'язаних з набуттям охорони, використанням і захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності, зокрема:

19 січня — науково-практичний семінар «Управління інтелектуальною власністю на підприємстві».

24 січня (спільно з ІВП) — науково-практичний семінар «Охорона, захист та використання прав на об'єкти інтелектуальної власності».

23 лютого — науково-практичний семінар «Іновації 2006 року щодо нормативно-право-

Щороку зростає кількість дипломованих фахівців у сфері інтелектуальної власності

вого регулювання набуття прав на торговельні марки та промислові зразки в Україні та іноземних державах», у роботі якого брали участь фахівці підрозділів з питань інтелектуальної власності підприємств, вищих навчальних закладів, представники комерційних фірм.

16—17 березня Держдепартамент брав участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблема інтелектуальної власності в контексті науково-педагогічної діяльності», яка відбулась у Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті ім. Григорія Сковороди.

10—13 квітня в рамках Тижня промислових технологій у виставковому центрі «Київ-ЕкспоПлаза» (м. Київ) відбулося святкування Всесвітнього дня інтелектуальної власності. 10 квітня було відкрито II Національну виставку «Винаходи та інновації», організаторами якої виступили Держдепартамент та компанія «Євроіндекс», партнером — Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг. Під час виставки підбито підсумки проведених Держдепартаментом конкурсів та проведено урочисту церемонію нагородження переможців. 11 квітня проходила науково-практична конференція «Правомірне використання і захист прав інтелектуальної власності — запорука успішного розвитку підприємс-

тва». У святкуванні Всесвітнього дня інтелектуальної власності брали участь представники органів державної влади, організацій, підприємств, науково-технічної і творчої громадськості України.

12 квітня за участі Британської Ради в Україні і Національної Академії наук України проведено науково-практичну конференцію «Стан і напрямки адаптації законодавства України у сфері інтелектуальної власності до законодавства ЄС».

20—21 квітня на базі Інституту медичної радіології ім. С.П. Григор'єва Академії медичних наук України (м. Харків), відбулась науково-практична конференція «Інтелектуальна власність у медицині та біології: сучасний стан та шляхи розвитку».

16—17 травня Держдепартамент разом з ВОІВ та Міжнародною федерацією організацій щодо прав на відтворення (IFRRO) провів Регіональний семінар з прав на репрографічне відтворення і питань колективного управління у цифровому середовищі.

22—26 травня спільно з ІІВП організовано і проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Проблеми підготовки фахівців з інтелектуальної власності в Україні». У роботі конференції брали участь 86 осіб з 16 регіонів України, які представляли 44 вищі навчальні заклади, 4 галузеві академії наук, а також представники Верховної Ради Ук-

Учасники ювілейної X Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми інтелектуальної власності» у м. Алушта

раїни, Кабінету Міністрів України, МОН, Британської Ради в Україні тощо. У рамках конференції Держдепартамент брав участь у відкритті нового освітнього центру «Інститут сучасних технологій і інновацій» при Севастопольському національному університеті.

13 червня під час прес-конференції «Україна — не Фінляндія. Але може такою стати» відбулося засідання «круглого столу» на тему «Інтелектуальний ресурс нації — основа стратегічного розвитку України». У засіданні «круглого столу» брали участь представники Фінляндської Республіки (Міністерства торгівлі і промисловості, Національної ради з патентів та реєстрацій, директор компанії «Текес»), а також співробітники міністерств, відомств, підприємств та організацій України.

11—15 вересня у м. Алушта проходила ювілейна X Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми інтелектуальної власності». Конференцію організував Держдепартамент спільно з ВОІВ та Радою Міністрів Автономної Республіки Крим. Учасниками конференції були представники Російської Федерації, Болгарії, Республіки Білорусь, Латвії, Литви, Киргизької Республіки, Грузії, Румунії, Республіки Молдова, Чеської Республіки, Казахстану, Франції, США, міжнародних організацій — ВОІВ, ЄПВ, Відомства з гармонізації внутрішнього ринку (OHIM), а також Представництва Європейської комісії в Україні, фахівці сфери інтелектуальної власності, патентні повірені, посадовці Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої і судової влади, регіональних центрів науково-технічної і економічної інформації, академічних і галузевих науково-дослідних закладів, науковці, викладачі вищих навчальних закладів, юристи, керівники підприємств і організацій тощо.

22 вересня, на честь Дня винахідника і раціоналізатора, відбулася науково-практична конференція «Проблеми розвитку винахідницької та раціоналізаторської роботи в Україні». Проходила виставка-презентація досягнень вітчизняних винахідників і раціоналізаторів України «Винаходи України» і дитячої творчості.

18—21 вересня проведено міжнародний семінар з питань апеляційних процедур у сфері захисту прав інтелектуальної власності. У роботі семінару брали участь представники Департаменту торгівлі США, Програми розвитку комерційного права у співробітництві з Державним бюро США з питань патентів та торгових знаків (USPTO), Держав-

Перший заступник Міністра освіти і науки України Андрій Гуржій, Президент Національної Академії наук України Борис Патон та перший заступник голови Держдепартаменту Володимир Жаров під час відкриття II Національної виставки «Винаходи та інновації-2006»

ного департаменту США та Агентства США з міжнародного розвитку.

1—3 листопада Держдепартамент провів науково-практичний семінар «Інтелектуальна власність у господарській діяльності підприємств, установ і організацій» для працівників Ради національної безпеки і оборони України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Розглянуто ряд важливих питань щодо державної системи правової охорони інтелектуальної власності, стану та перспектив її розвитку; майнових прав інтелектуальної власності на результати інтелектуальної діяльності; об'єктів права інтелектуальної власності як інтелектуального капіталу; введення об'єктів права інтелектуальної власності в цивільний оборот; інвентаризації, бухгалтерії та оподаткування об'єктів права інтелектуальної власності; оцінки вартості майнових прав інтелектуальної власності; захисту прав інтелектуальної власності від недобросовісної конкуренції.

21 грудня у рамках Міжвідомчої наради з питань розвитку науки у вищих навчальних закладах відбулось засідання VI секції наради «Інтелектуальна власність як каталізатор об'єднання освіти, науки і виробництва». У засіданні брали участь представники вищих навчальних закладів, центрів науково-технічної та економічної інформації, а також академічної науки, Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Ради національної безпеки і оборони України, Міністерства промислової політики України, Міністерства оборони України, інших органів виконавчої влади та фахівці державної системи правової охорони інтелектуальної

власності. Учасники засідання обговорювали проблемні питання у сфері інтелектуальної власності: використання та захисту об'єктів авторського права у вищих навчальних закладах, ефективності діяльності підрозділів з питань інтелектуальної власності у вищих навчальних закладах, відсутності у державі механізмів впровадження об'єктів права інтелектуальної власності у виробництво, патентування студентських науково-технічних розробок, які підпадають під визначення об'єктів права інтелектуальної власності, менеджменту з інтелектуальної власності тощо.

У грудні проведено семінар «Стан та перспективи впровадження системи електронного подання заявок на об'єкти промислової власності», навчальний семінар «Порушення прав інтелектуальної власності на комерційні позначення та промислові зразки», науково-практичну конференцію-презентацію «Запровадження в Україні 8-ї редакції МПК».

Протягом року проведено засідання «круглих столів»: «Проблеми у сфері виробництва, експорту, імпорту дисків, матриць для лазерних систем зчитування та шляхи їх вирішення», «Проблеми експертизи об'єктів права промислової власності»; з питань сплати державного мита за видачу охоронних документів та зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності; щодо вдосконалення законо-

давства України з питань правової охорони інтелектуальної власності за участю представників Програми розвитку комерційного права (CLDP); «Зміни у порядку ведення державних реєстрів та особливості введення охоронних документів нового зразка»; «Удосконалення шляхів та методів боротьби з порушеннями у сфері інтелектуальної власності»; з проблемних теоретичних та практичних питань використання об'єктів авторського права і суміжних прав та виплати винагороди операторами кабельного телебачення та інші.

6.3. Стимулювання творчої діяльності

З метою підтримки юних талантів, сприяння їх творчому і науковому становленню та популяризації знань з інтелектуальної власності 1—3 березня за участю Держдепартаменту проведено Всеукраїнський конкурс юних раціоналізаторів та винахідників «Природа – людина – виробництво – екологія» і V Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій «Екософт-2006», організованих МОН, Національною Академією наук України разом з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді в м. Києві. У рамках цих заходів надано благодійну допомогу Національному еколого-натуралістичному центру учнівської молоді МОН — літературу з питань інтелектуальної власності та довідково-інформаційні матеріали.

Міністр освіти і науки України Станіслав Ніколаєнко виступає перед кращими винахідниками під час святкування Дня винахідника і раціоналізатора

Крім того, за успіхи в галузях біології, медицини, екології, хімії, сільськогосподарського дослідництва і фізики 28 учням 8—11 класів, студентам профтехучилищ та університетів з 12 областей України вручено грамоти Держдепартаменту, а 13 осіб відзначено почесними знаками «Творець». За результатами

На засіданні VI секції наради «Інтелектуальна власність як каталізатор об'єднання освіти, науки і виробництва»

Всеукраїнського чемпіонату з інформаційних технологій «Екософт-2006» Держдепартамент вручив переможцям цінні подарунки. Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій «Екософт» посів друге місце за рейтингом популярності серед масових заходів з учнівською молоддю, проведених МОН.

26—29 квітня 2006 року на базі Київського палацу дітей та юнацтва з метою популяризації дитячої науково-технічної творчості, стимулювання і підтримки технічної творчості Держдепартамент разом з Головним управлінням освіти і науки Київської міської державної адміністрації та Міським координаційним центром науково-технічної творчості молоді м. Києва брав участь в організації та проведенні XIV міської виставки-конкурсу науково-технічної творчості учнівської молоді. Переможців конкурсу — міські центри науково-технічної творчості учнівської молоді нагороджено цінними подарунками. Всі учасники виставки отримали інформаційні матеріали та літературу з питань охорони прав інтелектуальної власності в Україні.

У 2006 році підбито підсумки всеукраїнських конкурсів винахідницької діяльності: «Винахід-2005» і на одержання нагород ВОІВ для підприємств з інноваційною діяльністю, науково-методичне та організаційне забезпечення яких було покладено на УкрЦПП. На конкурс «Винахід-2005» подано 358 робіт. За результатами конкурсів визначено переможців у номінаціях «Кращий винахід-2005», «Кращий винахід серед молоді», у галузевих номінаціях (загалом 11), а також на нагороду медалями ВОІВ у номінаціях «Молодий винахідник» і «Жінки-винахідники». Оголошення підсумків конкурсів, проведених Держдепартаментом, урочиста церемонія нагородження переможців та відзначення

кращих працівників державної системи правової охорони інтелектуальної власності, авторів, винахідників та представників творчих професій відбулося 10 квітня 2006 року під час заходів, присвячених Всесвітньому дню інтелектуальної власності. Переможців нагороджено грамотами та дипломами Держдепартаменту, цінними подарунками та сертифікатами на користування послугами Інтернет-біржі промислової власності, а також вручено п'ять спеціальних нагород для робіт, які заслуговували на особливу увагу та підтримку.

За результатами конкурсу «Винахід-2005» золотими медалями Всесвітньої організації інтелектуальної власності нагороджено:

- У категорії «Молодий винахідник»:

- автори винаходу «Спосіб регулювання об'ємної подачі шестеренних гідромашин» (патент № 63343 А) Матвієнко Олександр Олександрович (27 років), Бевз Олег Вікторович (28 років), Москаленко Геннадій Вікторович (28 років), Руденко Тимофій Вікторович (26 років);

- автор винаходу «Спосіб функціонування електронної інформаційної системи укладання контрактів» (патент № 7704 U) Слободяннюк Максим Едуардович (18 років).

- У категорії «Жінки-винахідники» — автори винаходу «Термопластична формувальна композиція для отримання ультротонких синтетичних волокон» (патент № 69476) Цебрєнко Марія Василівна, Резанова Вікторія Георгіївна, Цебрєнко Ірина Олександрівна.

Вдруге проводився Всеукраїнський конкурс на нагороду ВОІВ для підприємств з інноваційною діяльністю. Його переможцями у 2005 році стали ТОВ ІТО «Нове у медицині», товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підприємство "БілоцерківМАЗ"» і товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче підпри-

емство "Індекс"). Вони нагороджені почесною відзнакою ВОІВ.

У 2006 році золотою медаллю ВОІВ у категорії «Видатний винахідник» нагороджений Заслужений металург України, народний депутат України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, голова правління ВАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча», автор 100 винаходів і 227 раціоналізаторських пропозицій Бойко Володимир Семенович.

Вручення нагород ВОІВ відбулося 22 вересня під час святкування Дня винахідника і раціоналізатора.

У серпні оголошено чергові конкурси «Винахід року–2006» і на нагороду ВОІВ для підприємств з інноваційною діяльністю.

У період з 1 серпня по 20 листопада 2006 року з метою підтримки вітчизняних новаторів та винахідників, сприяння розвитку науки, техніки та інноваційних технологій і поліпшення інвестиційного клімату країни Держдепартамент брав участь у конкурсі винахідників та новаторів «PHILIPS: просто і довершено», організованому та проведеному компанією PHILIPS. До участі в конкурсі були запрошені винахідники з проектами, критеріями створення яких були простота та довершеність. Переможців і фіналістів конкурсу нагороджено грамотами Держдепартаменту.

Протягом звітного року, на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від

01.11.2005 р. № 631 та з метою ефективного використання наукового потенціалу, забезпечення сучасних методів управління діяльністю у сфері інтелектуальної власності та сприяння розвитку цивілізованої системи впровадження об'єктів права інтелектуальної власності у складі вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, підпорядкованих МОН, створено відділи, сектори, групи тощо з питань інтелектуальної власності, введено посади спеціалістів та фахівців у сфері інтелектуальної власності. У структурі вищих навчальних закладів діє 66 підрозділів з питань інтелектуальної власності.

21 грудня звітного року у Держдепартаменті відбулася зустріч голови Держдепартаменту і представника Верховної Ради України з переможцями щорічного конкурсу «Винахід року», фіналістами і переможцями інших конкурсів винаходів та новацій. Українські винахідники обговорювали проблеми, які, на їхнє переконання, потребують негайного вирішення, а також подали свої пропозиції щодо механізмів та шляхів їх вирішення.

У 2006 році було призначено п'ять стипендій Держдепартаменту студентам вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 7(8).000002 «Інтелектуальна власність», відповідно до Положення про стипендію Державного департаменту інтелектуальної власності.

1. Заявки на винаходи (розподіл за країнами)

Код	Країна	Національна процедура					Міжнародні заявки				
		2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього	1753	1774	4356	3842	3788	1383	1283	1422	1750	2142
UA	Україна	1599	1630	4086	3535	3472	7	6	4	3	2
AT	Австрія	5	8	5	4	5	17	13	12	26	30
AU	Австралія	—	—	1	—	—	18	9	11	14	19
BE	Бельгія	—	—	2	7	7	23	17	32	47	84
BG	Болгарія	—	1	—	—	4	—	—	2	4	—
BY	Республіка Білорусь	7	10	14	22	21	—	1	1	4	1
CA	Канада	—	1	1	—	3	13	12	24	19	23
CH	Швейцарія	1	6	6	16	8	93	85	88	100	118
CN	Китай	1	—	—	3	—	2	4	4	7	14
CZ	Чеська Республіка	—	5	2	—	2	6	5	7	10	17
DE	Німеччина	40	20	33	52	67	308	328	290	338	467
DK	Данія	1	1	3	2	4	42	30	38	37	64
ES	Іспанія	—	1	—	1	1	12	17	14	14	33
FI	Фінляндія	—	2	—	—	2	16	16	16	35	21
FR	Франція	20	31	82	75	47	106	112	110	118	119
GB	Сполучене Королівство	1	4	1	—	5	49	50	48	48	65
HU	Угорщина	—	—	—	—	—	21	4	19	12	30
IE	Ірландія	—	—	—	—	—	3	3	5	11	16
IL	Ізраїль	—	1	4	5	4	9	6	11	17	12
IN	Індія	—	1	—	—	1	10	19	14	8	18
IT	Італія	1	4	—	5	3	27	22	37	53	42
JP	Японія	2	—	2	1	6	20	28	28	53	51
KR	Республіка Корея	—	—	—	—	3	6	2	15	16	23
LU	Люксембург	—	—	—	—	1	6	6	10	10	14
NL	Нідерланди	2	1	3	2	1	48	35	59	66	82
NO	Норвегія	—	—	—	—	1	7	9	4	4	12
PL	Польща	—	—	4	2	—	2	6	9	9	9
RU	Російська Федерація	45	22	56	66	44	33	26	39	23	48
SE	Швеція	2	1	1	3	6	66	54	78	67	82
SK	Словаччина	—	—	1	1	—	6	2	1	1	3
US	США	19	24	36	34	54	373	317	345	520	559
	Інші	7	—	13	6	16	34	39	47	56	64

2. Заявки на винаходи (розподіл за МПК)

N	Підрозділ	Класи МПК	Національна процедура					Процедура РСТ				
			2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього		1753	1774	4356	3842	3788	1383	1283	1422	1750	2142
1	Сільське господарство	A 01, крім A 01N	82	79	255	235	194	30	24	19	24	25
2	Харчові продукти; тютюн	A 21 - A 24	63	49	142	111	112	33	50	39	42	55
3	Речі особистого або домашнього вжитку	A 41 - A 47	14	24	26	35	26	21	12	5	19	37
4	Здоров'я; розваги	A 51 - A 63, крім A 61K	125	117	405	290	226	62	50	67	227	71
5	Медикаменти для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей	A 61K	71	45	199	127	121	392	372	443	351	357
6	Сепарація; змिशування	B 01 - B 09	71	58	186	147	145	44	53	40	75	62
7	Формовка (металу)	B 21 - B 23	85	66	202	142	146	25	35	49	52	66
8	Формовка (обробка матеріалів)	B 24 - B 30, B 32	44	46	67	62	36	17	16	28	41	38
9	Друкарська справа	B 41 - B 44	6	13	17	10	10	12	1	21	16	15
10	Транспортні засоби	B 60 - B 68	136	127	277	197	191	47	49	57	82	85
11	Мікроструктурні технології, нанотехнології	B 81 - B 82	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
12	Хімія (неорганічна)	C 01 - C 05	81	72	199	158	177	44	33	37	45	74
13	Хімія (органічна)	C 07, A 01N	25	20	74	75	98	259	200	241	278	684
14	Хімія (макромолекулярні сполуки)	C 08	6	14	36	49	42	12	24	12	22	35
15	Хімія (фарбники, мастила тваринного і рослинного походження)	C 09 - C 11	31	35	80	81	64	14	12	26	34	88
16	Хімія (біохімія, виробництво цукру, шкіри)	C 12 - C 14	23	28	89	69	68	44	45	40	20	51
17	Металургія	C 21 - C 23, C 25, C 30	67	47	207	172	146	28	22	44	64	46
18	Текстиль чи еластичні матеріали	D 01 - D 07	10	9	24	27	14	12	10	5	10	7
19	Папір (включаючи клас B 31)	D 21, B 31	7	4	13	3	3	2	4	11	1	5
20	Будівництво	E 01 - E 06	58	71	111	136	94	35	38	27	49	52
21	Буріння; гірничої справа	E 21	76	43	115	113	118	9	4	8	10	7
22	Двигуни або насоси	F 01 - F 04, F 15	113	205	258	309	212	10	21	30	21	26
23	Загальне машинобудування	F 16 - F 17	65	49	116	125	98	9	16	12	18	13
24	Освітлення; опалення	F 21 - F 28	63	78	120	122	134	9	17	13	23	32
25	Зброя; вибухові роботи	F 41, F 42, C 06	24	43	42	57	42	13	5	4	7	12
26	Прилади (вимірювання, оптика, фотографія)	G 01 - G 03	122	162	335	348	259	40	28	31	18	47
27	Прилади (годинникова справа, регулювання, обчислення)	G 04 - G 08	40	36	123	89	89	21	24	18	18	16
28	Прилади (музичні інструменти, накопичення інформації)	G 09 - G 12	14	17	44	41	42	11	8	9	9	17
29	Ядерна фізика	G 21	13	15	21	16	11	8	5	4	6	4
30	Електрика (електричне обладнання)	H 01, H 02, H 05	75	78	241	175	189	21	31	14	19	24
31	Електрика (електронні схеми, техніка зв'язку)	H 03, H 04	22	30	71	28	53	56	53	60	144	105
32	Інші (некласифіковані)		121	96	261	293	629	33	21	8	5	6

3. Патенти на винаходи (розподіл за країнами)

Код	Країни	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього	3038	3113	2838	3433	3698
UA	Україна	1716	1837	1669	2171	2495
AT	Австрія	24	14	9	25	15
AU	Австралія	7	2	5	8	9
BE	Бельгія	24	22	30	20	32
BG	Болгарія	2	—	—	1	1
BY	Республіка Білорусь	8	5	4	5	19
CA	Канада	14	10	8	10	15
CH	Швейцарія	59	41	64	86	74
CN	Китай	3	—	2	2	5
CZ	Чеська Республіка	1	5	7	9	6
DE	Німеччина	306	332	223	274	254
DK	Данія	25	40	46	28	20
ES	Іспанія	2	11	8	9	15
FI	Фінляндія	6	9	24	13	15
FR	Франція	125	139	111	131	99
GB	Сполучене Королівство	84	60	70	36	38
HR	Хорватія	3	4	6	4	3
HU	Угорщина	9	13	15	16	13
IE	Ірландія	2	1	3	3	3
IL	Ізраїль	8	11	13	9	16
IT	Італія	30	31	24	21	23
JP	Японія	24	22	14	24	30
KR	Республіка Корея	2	4	5	4	15
LI	Ліхтенштейн	4	8	3	2	1
LU	Люксембург	6	10	3	7	4
NL	Нідерланди	34	41	41	49	40
NO	Норвегія	8	9	8	10	2
PL	Польща	9	4	2	3	8
RU	Російська Федерація	57	51	56	66	60
SE	Швеція	43	36	37	39	45
SK	Словаччина	2	6	1	1	3
US	США	373	310	299	305	269
	Інші	18	25	28	42	37

4. Патенти на винаходи (розподіл за МПК)

N	Підрозділ	Класи МПК	Національна процедура					Процедура РСТ				
			2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього		2039	2052	1860	2321	2645	999	1061	978	1112	1053
1	Сільське господарство	A 01, крім A 01N	97	85	79	110	150	13	16	7	14	21
2	Харчові продукти; тютюн	A 21 - A 24	44	37	56	40	50	17	11	17	27	25
3	Речі особистого або домашнього вжитку	A 41 - A 47	14	9	11	12	12	12	14	10	16	7
4	Здоров'я; розваги	A 61 - A 63, крім A 61K	107	135	141	171	197	39	39	29	34	38
5	Медикаменти для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей	A 61K	141	137	78	127	128	189	273	183	153	273
6	Сепарація; змішування	B 01 - B 09	101	118	105	138	145	65	64	28	30	44
7	Формовка (металу)	B 21 - B 23	106	78	100	113	141	29	24	19	24	33
8	Формовка (обробка матеріалів)	B 24 - B 30, B 32	31	24	46	40	51	23	21	15	13	16
9	Друкарська справа	B 41 - B 44	3	6	11	6	3	9	13	10	7	6
10	Транспортні засоби	B 60 - B 68	167	127	113	149	160	40	36	27	44	42
11	Мікроструктурні технології, нанотехнології	B 81 - B 82	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
12	Хімія (неорганічна)	C 01 - C 05	120	115	96	130	144	23	25	31	35	25
13	Хімія (органічна)	C 07, A 01N	158	103	72	57	60	166	227	363	399	223
14	Хімія (макромолекулярні сполуки)	C 08	15	31	25	31	49	10	13	18	17	19
15	Хімія (фарбники, мастила тваринного і рослинного походження)	C 09 - C 11	55	57	53	82	95	28	18	11	15	18
16	Хімія (біохімія, виробництво цукру, шкри)	C 12 - C 14	71	100	82	79	68	30	9	21	43	36
17	Металургія	C 21 - C 23, C 25, C 30	84	97	102	107	187	42	35	17	37	35
18	Текстиль чи еластичні матеріали	D 01 - D 07	18	17	13	12	16	8	13	3	10	8
19	Папір (включаючи клас B 31)	D 21, B 31	6	8	7	10	14	6	1	2	1	8
20	Будівництво	E 01 - E 06	47	43	40	81	60	22	19	22	31	29
21	Буріння; гірнича справа	E 21	87	90	72	62	58	6	5	7	8	8
22	Двигуни або насоси	F 01 - F 04, F 15	99	101	96	130	132	24	9	6	22	15
23	Загальне машинобудування	F 16 - F 17	60	63	66	74	74	20	12	10	10	7
24	Освітлення; опалення	F 21 - F 28	63	68	48	99	69	20	17	9	11	10
25	Зброя; вибухові роботи	F 41, F 42, C 08	35	43	17	37	48	7	6	3	3	2
26	Прилади (вимірювання, оптика, фотографія)	G 01 - G 03	141	178	142	182	283	35	19	20	14	27
27	Прилади (годинникова справа, регулювання, обчислення)	G 04 - G 08	33	37	44	57	45	23	35	18	18	10
28	Прилади (музичні інструменти, накопичення інформації)	G 09 - G 12	15	22	32	23	24	6	7	11	10	8
29	Ядерна фізика	G 21	3	11	6	8	10	14	9	2	5	3
30	Електрика (електричне обладнання)	H 01, H 02, H 05	88	91	92	114	143	33	36	10	22	20
31	Електрика (електронні схеми, техніка зв'язку)	H 03, H 04	29	21	16	29	29	40	34	49	39	37
32	Інші (некласифіковані)		1	-	1	3	-	-	1	-	-	-

5. Заявки та патенти на корисні моделі (розподіл за МПК)

N	Підрозділ	Класи МПК	Заявки					Патенти				
			2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього		622	839	5232	7286	8171	440	672	1853	7467	8268
1	Сільське господарство	A 01, крім A 01N	19	10	261	314	345	20	21	68	377	414
2	Харчові продукти; тютюн	A 21 - A 24	7	23	195	274	315	2	21	73	292	356
3	Речі особистого або домашнього вжитку	A 41 - A 47	27	30	62	97	97	10	33	36	110	92
4	Здоров'я; розваги	A 61 - A 63, крім A 61K	43	53	931	1187	1187	37	42	272	1362	1437
5	Медикаменти для терапевтичних, стоматологічних або гігієнічних цілей	A 61K	1	3	330	417	461	-	-	81	512	523
6	Сепарація; змішування	B 01 - B 09	43	50	193	286	263	38	47	89	289	308
7	Формовка (металу)	B 21 - B 23	10	38	193	311	264	17	12	82	320	308
8	Формовка (обробка матеріалів)	B 24 - B 30, B 32	17	11	91	149	119	12	19	44	144	148
9	Друкарська справа	B 41 - B 44	4	8	14	32	35	3	4	9	29	47
10	Транспортні засоби	B 60 - B 68	82	161	354	438	427	67	111	183	522	527
11	Мікроструктурні технології, нанотехнології	B 81 - B 82	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
12	Хімія (неорганічна)	C 01 - C 05	10	10	140	178	206	8	10	42	202	227
13	Хімія (органічна)	C 07, A 01N	2	3	63	61	90	-	4	11	79	94
14	Хімія (макромолекулярні сполуки)	C 08	-	-	24	47	40	-	-	7	31	65
15	Хімія (фарбники, мастила тваринного і рослинного походження)	C 09 - C 11	2	8	76	104	123	6	2	29	94	127
16	Хімія (біохімія, виробництво цукру, шкіри)	C 12 - C 14	2	3	95	155	186	1	2	23	172	188
17	Металургія	C 21 - C 23, C 25, C 30	6	18	160	231	187	9	8	58	262	233
18	Текстиль чи еластичні матеріали	D 01 - D 07	3	7	20	42	48	3	7	10	35	75
19	Папір (включаючи клас B 31)	D 21, B 31	1	7	15	4	7		4	5	17	3
20	Будівництво	E 01 - E 06	42	54	157	316	277	27	50	74	290	327
21	Буріння; гірнична справа	E 21	19	32	169	234	221	22	27	60	257	254
22	Двигуни або насоси	F 01 - F 04, F 15	29	31	148	186	193	39	30	70	201	228
23	Загальне машинобудування	F 16 - F 17	45	36	137	200	233	17	46	55	209	275
24	Освітлення; опалення	F 21 - F 28	48	56	162	207	238	46	46	82	226	268
25	Зброя; вибухові роботи	F 41, F 42, C 06	11	16	74	84	96	3	13	31	91	104
26	Прилади (вимірювання, оптика, фотографія)	G 01 - G 03	31	37	406	595	554	21	30	126	596	636
27	Прилади (годинникова справа, регулювання, обчислення)	G 04 - G 08	19	18	134	177	183	6	25	51	179	217
28	Прилади (музичні інструменти, накопичення інформації)	G 09 - G 12	13	19	87	102	142	8	18	44	121	135
29	Ядерна фізика	G 21	6	1	26	17	17	5	2	9	30	17
30	Електрика (електричне обладнання)	H 01, H 02, H 05	29	39	241	257	257	13	36	92	326	294
31	Електрика (електронні схеми, техніка зв'язку)	H 03, H 04	3	4	47	112	118	2	3	17	62	137
32	Інші (некласифіковані)		48	47	235	364	1235	-	-	-	-	2

6. Заявки і патенти на промислові зразки (розподіл за країнами)

Код	Країна	Заявки					Патенти				
		2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього	1806	2310	1892	2010	2238	1267	1474	1436	1569	2061
UA	Україна	1743	2156	1673	1750	1833	1200	1406	1348	1423	1803
AT	Австрія	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—
AU	Австралія	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1
BG	Болгарія	—	14	2	—	7	—	—	1	4	—
BY	Республіка Білорусь	—	4	33	10	6	2	—	2	24	5
CH	Швейцарія	2	1	1	2	9	2	2	—	2	6
CY	Кіпр	—	1	13	13	15	—	1	—	19	8
DE	Німеччина	11	10	4	7	16	4	10	4	8	7
FI	Фінляндія	1	3	—	—	1	—	2	1	1	—
FR	Франція	2	3	13	8	8	1	2	3	10	10
GB	Сполучене Королівство	—	16	2	2	7	4	10	8	1	3
IN	Індія	—	3	3	12	4	1	—	3	—	—
IT	Італія	3	1	3	8	17	1	3	3	3	7
JP	Японія	—	6	8	8	18	1	2	2	6	11
KR	Республіка Корея	—	—	8	18	6	—	—	—	4	22
MD	Республіка Молдова	—	2	—	1	4	1	—	2	—	1
NL	Нідерланди	3	12	12	10	6	5	1	10	6	9
PL	Польща	8	4	3	26	57	6	3	3	3	46
RU	Російська Федерація	11	41	86	56	118	15	13	34	21	56
TR	Туреччина	—	1	17	45	21	1	—	1	6	15
US	США	3	16	16	12	27	3	6	1	19	23
	Інші	19	15	15	20	39	20	11	10	7	26

7. Заявки та реєстрації знаків для товарів і послуг за національною процедурою (розподіл за країнами)

Код	Країна	Заявки					Регістрації				
		2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього	11822	13772	13960	16366	20813	6642	7706	9383	11645	13134
UA	Україна	9514	11684	11527	13184	17170	4157	5838	7680	9418	10327
AE	Об'єднані Арабські Емірати	3	5	8	13	22	12	1	3	5	3
AR	Аргентина	13	6	1	7	2	6	11	15	8	5
AT	Австрія	4	4	9	5	30	5	30	6	8	9
AU	Австралія	5	—	1	7	7	5	2	—	—	2
BE	Бельгія	4	14	5	15	7	41	7	7	14	5
BG	Болгарія	16	37	10	17	38	40	21	15	22	11
BM	Бермуди		3		5	33	2	2		2	3
BR	Бразилія	11	7	16	18	47	8	2	10	7	18
BY	Республіка Білорусь	25	38	81	71	50	7	12	12	19	88
CA	Канада	12	10	17	36	13	20	19	11	12	20
CH	Швейцарія	101	128	104	118	188	75	93	88	132	134
CL	Чилі	4	6	8	10	7	—	3	3	10	4
CN	Китай	7	14	13	48	82	6	4	5	13	23
CU	Куба	1	—	—	—	2	2	1	—	1	—
CY	Кіпр	13	14	23	72	87	20	18	11	40	50
CZ	Чеська Республіка	6	6	12	21	31	3	1	5	8	22
DE	Німеччина	92	114	188	161	132	126	177	93	129	225
DK	Данія	9	16	12	13	12	57	17	14	12	12
EE	Естонія	6	—	11	2	6	7	—	6	3	8
EG	Єгипет	—	1	5	2	—	8	—	—	—	4
ES	Іспанія	14	16	13	12	18	16	8	21	19	11
FI	Фінляндія	20	8	19	39	32	61	31	13	10	25
FR	Франція	11	54	46	59	72	22	40	27	68	45
GB	Сполучене Королівство	105	156	145	146	198	269	127	73	162	150
GE	Грузія	—	2	8	3	7	4	6	6	3	3
GR	Греція	14	5	8	3	19	11	17	5	13	6
HR	Хорватія	5	9	4	5	14	—	13	2	4	4
HU	Угорщина	6	18	16	7	9	4	43	9	8	4

Код	Країна	Заявки					Реєстрації				
		2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
IE	Ірландія	6	12	4	9	34	2	11	4	12	7
IL	Ізраїль	4	18	7	15	23	7	7	6	14	9
IN	Індія	77	83	139	129	140	27	31	45	103	97
IT	Італія	13	15	19	10	26	9	11	13	18	17
JP	Японія	47	43	63	74	106	99	70	55	60	97
KR	Республіка Корея	33	38	43	34	51	55	37	35	31	51
KZ	Казахстан	3	—	—	8	2	—	2	3	—	—
LB	Ліван	1	1	11	3	5	3	1	—	0	5
LI	Ліхтенштейн	4	5	5	1	4	7	—	4	2	39
LK	Шрі-Ланка	2	7	3	1	7	11	—	1	7	3
LT	Литва	3	1	2	2	—	6	7	5	—	2
LU	Люксембург	1	4	11	12	11	6	24	4	3	9
LV	Латвія	3	4	2	7	4	—	2	2	3	5
MD	Республіка Молдова	19	14	16	6	19	1	1	18	15	8
MX	Мексика	4	—	2	1	1	3	—	1	1	2
NL	Нідерланди	47	64	41	59	96	113	81	44	36	49
NO	Норвегія	2	2	—	5	5	10	12	4	1	3
PA	Панама	1	3	11	8	2	2	1	1	6	10
PL	Польща	74	51	84	92	125	31	45	61	44	99
PT	Португалія	2	—	1	1	2	6	1	1	1	—
RO	Румунія	3	—	5	10	28	1	—	3	—	5
RU	Російська Федерація	344	378	819	841	589	114	247	298	388	691
SE	Швеція	9	11	16	33	53	52	26	16	15	23
SG	Сінгапур	21	21	5	23	—	14	9	15	24	16
SI	Словенія	44	3	2	2	—	3	2	39	6	4
SK	Словаччина	1	2	1	7	1	5	11	1	1	4
TR	Туреччина	26	21	30	43	57	53	32	15	23	38
TW	Тайвань	6	20	13	11	—	9	7	12	21	—
US	США	462	485	390	721	831	918	651	490	540	521
VG	Віргінські острови	—	—	36	14	—	—	—	15	11	—
	Інші	37	93	75	74	239	57	35	32	58	98

8. Заявки на знаки для товарів і послуг за Мадридською угодою (розподіл за країнами)

Код	Країна	2002	2003	2004	2005	2006
	Всього	5265	6379	6303	8033	9183
AM	Вірменія	—	5	16	10	12
AT	Австрія	189	112	200	280	281
AU	Австралія	11*	8*	20*	18*	43*
BE	Бельгія	118	210	96	151	171
BG	Болгарія	57	280	147	160	154
BY	Республіка Білорусь	3	9	24	21	19
CH	Швейцарія	567	691	365	493	650
CN	Китай	42	147	222	315	379
CY	Кіпр	—	3	12	6	14
CZ	Чеська Республіка	231	198	257	243	259
DE	Німеччина	1269	1615	1344	1881	1984
DK	Данія	69*	53*	61*	103*	80*
EE	Естонія	13'	23'	26'	26*	41*
EG	Єгипет	9	1	13	6	11
ES	Іспанія	137	147	166	206	197
FI	Фінляндія	51*	49*	36*	55*	92*
FR	Франція	593	625	590	783	816
GB	Сполучене Королівство	102*	120*	131*	210*	267*
GR	Греція	3*	11'	36*	22*	24'
HR	Хорватія	20	70	35	39	21
HU	Угорщина	117	92	118	72	87
IE	Ірландія	5*	—	23*	8*	25*
IS	Ісландія	—	1*	1*	7*	11*
IT	Італія	446	428	502	668	795
JP	Японія	43	65*	70*	72*	137*
KR	Республіка Корея	—	11*	21*	25*	23*
KZ	Казахстан	5	8	20	20	13
LI	Ліхтенштейн	41	24	32	18	40
LT	Литва	30*	40*	51*	41*	47*
LU	Люксембург	28	25	62	84	64
LV	Латвія	18	39	45	54	57
MC	Монако	12	7	15	10	7
MD	Республіка Молдова	15	43	44	74	50
MK	Республіка Македонія	—	—	11	3	6
NL	Нідерланди	219	199	185	207	264

Закінчення додатку 8

Код	Країна	2002	2003	2004	2005	2006
NO	Норвегія	9*	17*	16*	15*	28*
PL	Польща	158	203	219	204	274
PT	Португалія	24	7	15	34	37
RO	Румунія	33	26	38	29	52
RU	Російська Федерація	142	243	260	417	472
SE	Швеція	43*	48*	47*	61*	86*
SG	Сінгапур	—	10*	15*	4*	15*
SI	Словенія	38	62	48	81	55
SK	Словаччина	62	69	60	66	96
TR	Туреччина	202*	254*	217*	313*	424*
US	США	30	16*	172*	359*	403*
VN	В'єтнам	10	12	21	10	15
YU	Сербія та Чорногорія**	21	20	15	20	38
	Інші	30	33	149	31	45

* заявки за Протоколом до Мадридської угоди

** до 2002 року — Югославія

9. Витрати на функціонування та розвиток державної системи правової охорони інтелектуальної власності за 2006 рік

Статті витрат	Сума, тис. грн.
Організаційне забезпечення охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності; проведення експертизи та видача охоронних документів на об'єкти промислової власності	26 337,6
Інформаційна діяльність у сфері охорони інтелектуальної власності	2 116,0
Редакційно-видавнича діяльність	2 300,0
Розвиток міжнародного співробітництва у сфері охорони інтелектуальної власності, організація та участь у проведенні виставок, конкурсів, семінарів тощо	1 800,0
Організація процесу виготовлення та поширення контрольних марок	5 953,7
Державна реєстрація авторського права і договорів	328,5
Всього	38 835,8